Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SWOBODA

Рік XVII. Ню Йорк, Четвер, 28-го Жовтня 1909 Число 42

Vol. XVII New York, N. Y. Thursday, October 28, 1909. No. 42.

Розмет Р. Н. С. за місяць Вересень 1909

Виплачено запомоги на суму	$7,600.00
Платня головних урядників за вересень	190.00
Адмінїстрація Союза за вересень -	252.67
Кошта річного засїданя Р. Н. С.	1.512.42
Весь розхід виносить	$9.555.09

Розмет платить 10,392 членів на цїле посмертне (кождий по 86 цнт.) і 1502 членів на пів посмертного (кождий по 43 цнт.)

Крім того кождий член платить за орган ,,Р. Н. Союза'' по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центї, на Фонд Бідних по 1 центї.

Член на цїле посмертне платить 1.00 дол. а на половину посмертного 57 центів.

А. Шаршонь, гол. касієр. *С. Ядловский, гол. секр*

Дм. Капітула, гол. предсїд.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Повідомлене.

Отсим повідомляю ще раз всїх п. Секретарів і Орґанїзаторів, що Гол. Уряд Р. Н. Союза не прийме ніякої декларації без виповненя доктором лїкарського свідоцтва на противній сторонї. Дальше звертаю увагу, щоб пп. Секретарі означували на деклярацїях на яку суму посмертного член хоче платити перечеркненєм слова цїле або половина; як також наколи приступає член жонатий, має подати імя, вік і місце замешканя своєї жени. В тій справі я вже більше до нїкого особисто писати не буду, а невиповнену точно декларацію зверну до дотичного Відділу.

З поважанєм

Т. Лабовський,

Рекордовий Секретар Р. Н. Союза.

Протокол

з річного засїданя Головного Уряду Р. Н. Союза, відбувшого ся на днях 8., 9. і 10 вересня 1909 р. в Chicago, Ills.

(Дальше.)

Справоздане о. П. Понятишина, Директора „Свободи".

Потім складав справоздане Директор друкарнї, о. П. Понятишин. Се справоздане обмежалось до ідейної сторони ,,Свободи'', значить, до її напрямку. Именно, дві головні ідеї заступала Свобода в минулім роцї, а се 1) ідею народню і 2) ідею церковну. Під національним зглядом Свобода стояла все на становищи відрубности нашого народа від народа росийського; вона була трибуною українства за океаном. Під зглядом же церковним Свобода як орган гр.-кат. орґанізації мала характер гр.-католицький. Не викладала вона вправдї засад віри в богословськім змислї сего слова, йно боронила гр.-кат. церкви так сказати посередно в той спосіб, що підпирала і боронила її представителя в Америцї, Преосьв. Владику. — Потім говорив о. Директор про конкурс, розписаний Урядом Р. Н. С. на написанє букваря і першої читанки. На сей конкурс надійшло лише дві працї. Щоби оцїнити вартість тих праць, пропонував в своїм справозданю о. Понятишин вибір Комісії, зложеної з 5-членів, головно із фахових учителїв. З технїчних зглядів Буквар і Читанка можуть бути печатані лише в старім краю.

Відтак пропонував о. Директор, щоб заряд Свободи мав право гонорувати (винагороджувати) лїпші статї і дописи, аби тим чином зробити Свободу більше інтересною. Вкінци підніс, що Свобода виходила майже все в своїм порядку, персонал Свободи справував ся добре, а коли й зайшли які неточности, то не було се з байдужности, липе за для причин непредвиджених. — Справозданє се Конвенція одобрила.

Справоздане д. А. Цурковського, Редактора ,,Свободи".

По скінченім справозданю Директора ,,Свободи'', о. Понятишина з черги забрав слово редактор української ,,Свободи'', д. А. Цурковський. Р. Н. Союз, перенимаючи ,,Свободу'' на властність орґанізації, обняв її в часї найбільшої партийної та релїгійної боротьби. Чужі і свої накинули ся з усїх усюдів, вдарили зі всїх сил намагаючи ся знищити і знївечити сей український прапор, під яким згуртував ся наш народ на чужинї. І так закидують свої псевдо-поступовцї ,,Свободї'', що вона протягом року чи не більшу половину своїх шпальт заповнювала справами нашої церкви, нашого епископа. Се факт і нїхто не бере ся його перечити. Але-ж ся ,,Свобода'' се народна часопись і тому власне, що вона є народна часопись, вона мусїла, її обовязком було станути в оборонї нашої церкви, нашого епископа. Ми живемо в чужій країнї, серед відмінних житєвих обставин, і тому є крайною глупотою і невіжеством прищіплювати на тутешнїй ґрунт старокраєві партійні кличі. Житє і досьвід нас научили, що наш нарід в Америцї доти лишень чує себе Українцем, доти лишень відчуває приналежність до нашого народу, доки тримає ся нашої церкви. Неремінивши віру, пірвавши послїдню звязь що його вяже з родиною, він в 999 случаях на 1000 стає ренеґатом, відступником і зрадником свойого народу. І тому з народнього обовязку ,,Свобода'' мусїла боронити церкви і епископа. Днесь, коли епископ має свій власний орґан, сей моральний обовязок уступив, а взглядно не спочиває тільки і виключно лишень на ,,Свободї''.

Передовсїм однак ,,Свобода'' держала високо в Америцї — як се вже зазначив ширше Всч. о. Директор — народнїй прапор.

Не було вправдї у ньої пестрими красками малованих бомбастичних фраз, не було криків на тему ,,Робучий народе, тобі кривда ся дїє''... але за се були дїла. І ті дїла голоснїйше говорять, як всї крики, як всї самохвальби псевдоробітницьких часописий. Коли у поневоленій вітчинї загремів стріл кладучи найлютїйшого ворога, ,,Свобода'' перша подала про се вість. Коли героя кати два рази судили на смерть, ,,Свобода'' не лишень ограничила ся на пустім протестованю, але одинока в Злучених Державах розкинула тисячні петиції, зібрала около 30.000 підписів і заслала їх на руки австрійського цїсаря просячи именем американських Русинів-Українців знести кару смерти. І се, що ,,Свобода'' просила а не ,,жадала'' киваючи пальцем в чоботї спонукало деякі наші часописи до безчесної роботи закликати народ не підписувати петицій. Чи і як вони прислужили ся народови — се осудить сам народ. Факт однак лишає ся фактом, що глупі прозьби не поперті нїякою силою були і будуть завсїгди об'явом дитинного штубацтва. Днесь однак — мимоходом кажучи — сим часописям не вадить під плащем Сїчинського ,,збирати фонди на його увільненє'', щоб опісля закупивши відельці від ,,фрілончів'' йти здобувати ними Відень...

Коли поплила наша кров, повалили ся трупи наших робітників в Микисракс, що зробили для них усї ті часописи, що голосять аж до зануди ,,ми є одинокі оборонці робітників''? Кругле нїчо!.. Ба, навіть не завдали собі труду обширнїйше написати про всї лайдацтва... І знов ,,Свобода'', ся ,,попівська, клєрикальна'' ,,Свобода'' одинока не лиш словом, але і дїлом йде в поміч угнетеним, визискуваним капіталїстами братам, і то не не лишень Українцям, але загально усїм робітникам в Микисракс без ріжниці на їхню народність, стаючи тим ідейно о цїле небо висше навіть від тих часописий, що на своїм шильдї виписують соціялїстичні кличі, а дїлами..... Бо вони не лишень, що і пальцем не кивнули для добра ,,братів-робітників'', але що більше, нїкчемні здеправовані ґанґриною свої душі після польської пословиці: ,,kto jada flaki, myśli, że każdy taki'', підсували ,,Свободї'', пишучи, що ,,мало її ще хабарів з Р. Н. Союза''...

Натякнути тут лишень становище усяких наших часописий в справі еміґраційних перепон, Фонду імени Олени Сїчинської, фонду на памятник Т. Шевченка в Київі, фонду для сиріт по М. Каганцеви... З одного боку бачить ся якусь роботу, бачить ся складки збирані центами по всїх усюдах — з другого-ж пусті фрази, крик, кириню — і більш нїчого...

Або справа нашої шкільної і народньої просьвіти в Америцї. ,,Свобода'' від двох лїт кинувши гадку реформи, безвпинно кличе та завзиває до працї на тім полї. І навіть чорнороби заворушили ся, а ,,сьвіточі'', ,,провідники'' не лишень що не відгукнули ся, але в імя своєї непоступової ,,поступовости'' станули окунем та почали валити колоди. Їм власний демаґогічний інтерес сьвятїйший, чим загальне добро. Вони для глупої особистої впертости не вагають ся жертвувати навіть се, що для кождого народу є найсьвятїйше, що у кождого народу стоїть завсїгди понад усїми партіями: його будуччину. І чи се назвати може патріотизмом, народньою роботою?...

Нїколи! І наш народ в недалекій будуччинї осудить хто йому прав а хто йому ворог. І як сей осуд випаде — ,,Свобода'' глядить з піднесеним чолом в будучність, сьвідома, що народнїй обовязок сповняла совісно, після своїх сил.

Справоздане Редактора слов. ,,Свободи".

Позаяк пора вже була досить пізна, тому ред. слов. ,,Свободи'', п. А. Ґела зложив своє справоздане поротко:

Гол. Х. Конвенція ухвалила видавати орган ,,Свободу'' для Русинів походячих з Угорщини також і словенськими буквами, а то тому, що многі члени Р. Н. С. з Угорщини завдяки тим ,,патріотам'', котрі і тут в Америцї роспинають ся нїби за руськість, в дійстности суть лиш звичайними мадяронами, — не вспіли навчити ся руського письма, аби також і тим членам дати спромогу користати з вигод, які подає наша Орґанїзація. Редактором сеї часописи именував Гол. Уряд Р. Н. Союза д. А. Ґелу. Ухваляючи видавати таку часопись, Гол. Конвенція зазначила виразно, що та не має мати на цїли словачити Русинів, але навпаки, пословачених, по можности запізнавати з нашою українською мовою; тому ся ґазета видає ся в руськім язицї лиш словенськими буквами. В такім напрямі редаґуєсь вона і по днесь. Результат роботи тої часописи — як показує ся до тепер не є безуспішний. В перших місяцях число читачів сеї часописи було досить незначне і перше число було вислане лиш 700 членам, які сего зажадали. З часом число читачів постапенно збільшало ся так, що днесь друкує ся слов. ,,Свобода'' в 2000 примірників. Вправдї слов. ,,Свобода'' видає ся лишень на 4 сторонї друку, однак зважившн, що ся часопись не має майже нїяких адвертайзментів, як також в нїй неподає ся поіменного виказу членів приступивших до Р. Н. С. кождого місяця, тому члени що до змісту і матеріялу майже нїчо не тратять. Маючи повну надію, що число читачів сеї часописи до слїд. Гол. Конвенції подвоїть ся, кінчить справоздавець окликом на славу Гол. Урядови Р. Н. Союза, котрий так ревно дбає про розвій нашої могучої Орґанїзації.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Богдан Хмельницький

український Гетьман.

Початок повстання й битва на Жовтих Водах та під Корсунем.

(Дальше.)

В той час шляхтич Заславський збирав польську шляхту в Львів і готував ся виступити проти Хмельницького. Пани з'їжджались по панськи, дуже помаленьку, бо за ними їхали слідком фірп з усяким добром, з срібною посудою, з дорогими уборами, навіть з перинами, та шафликами до купаня. Вишневецький, з пересердя, не схотів стати під командою Заславського. Вони були заклятими ворогами від того часу, як обидва сватались до Гризельди Замойської. Гризельда дала гарбуза Заславському і вийшла за Вишневецького. Вишневецький за свої гроші назбирав дванадьцять тисяч шляхецького війська і став під Константиновом на Волині.

Хмельницький з козаками вже наближав ся до Константинова. До нього збирали ся всї гайдамацькі загони з усеї України: вже прийшли в Хмельницького табор і Колодка, і Гайчура, і Лисенко, і Нечай, і Морозенко, і Носач з Галичанами. В війську Хмельницького були й донські козаки, навіть були Волохи, Молдавяне й Серби. Прийшов з своїм загоном від Днїстра й Ганжа. Пішла чутка, що до козаків швидко прийде з Татарами й хан. Вишневецький злякав ся і давай просити Заславського, щоб скорше злучив своє військо з його. Він навіть з страху помирив ся зі своїм ворогом. В половинї вересня прийшло військо Заславського і стало коло Константинова.

Польське військо все було з панів. Всї пани приїхали на війну, наче на весїльля. В гусарів луки на сїдлах були з срібла, стремена срібні й позолочені, шаблї в дорогій срібній оправі. На панах були аксамітові кунтуши, на шиях блищали золоті ланцюшки. На високих шапках, з обвислими на бакир вершками блищали китиці з дорогих камінцїв. Підкови на чоботах були срібні й золоті. В дорогих шатрах пани пили й гуляли, як у своїх палацах, їли з срібних тарілок, пили з срібних та золотих чарок. В польському війську було більше срібла, ніж олова на кулї. Пани понаскладали на фірах усякого добра, дорогих вин, меду, пива, цукорків. За ними везли подушки, перини а навіть шафлики. Музика грала з ранку до вечера, пани танцювали, бенкетували наче на весїльлї. Вони так чванились перед мужицьким козацьким військом, що жартуючи молились до Бога; ,,Господи! не помагай нї нам нї козакам, а тільки дивись, як будемо бити нїкчемних мужиків'':

Стоячи проти польського війська, Хмельницький задумав ще трохи подурити панів: йому хотїлось зискати на часї: він дожидав татарів. От послав він послів в польский табор. та не до Вишневецького, а до його заклятого ворога, Заславського. Ярему Вишневецького вхопило за печінки: він обидив ся. Заславський зібрав раду і почав радитись, чи битись чи миритись з козаками. Одні пани казали що треба битись, другі казали, що можна-б і помиритись. Вишневецький ненавидів козаків і радив бити їх до останку, а Заславський сказав: ,,щож я буду робити, як козаки зовсїм зруйнують мої маєтности на Волині? Що я буду робити без людий і без грошей? Орати не вмію, просити хлїба сором. Добре тим панам, що їх землї в Польщі!''

Дві неділї Заславський переговорював з козаками. А тим часом пішла чутка, що до Хмельниького йдуть Татари. Тодї Заславський розпочав битву з козаками.

Козаки стали коло Піляви. Перед битвою сам Хмельницький їздив поміж козаками і вговорював їх твердо стояти за Україну. Сьвященики правили молебні. Між польським а козацьким табором текла невеличка річка Пілявка, з болотяними берегами. На річцї була гребля. В понеділок дванадьцятого вересня 1648 року, Поляки почали накликати козаків на герци. На ті герци виїжджало по кілька душ козаків і Поляків, гарцювали на конях, і бились розсипавшись на лугах, і між кущами. Такі герци тягнулись ще й другого дня до самого вечера. В вечері в козацьких окопах почали бити в барабани, грати на трубах і стріляти з гармат. Козаки разом закричали по татарськи: Алла! Алла! тоб-то: Боже! Боже! Пани не знали, що воно таке дїєть ся в козацькому таборі, аж тут як раз попав ся їм в руки якийсь сьвященик. Вони почали його мордувати, щоб випитати все про козаків. Той сьвященик признав ся, що нїби до Хмельницького прийшло сорок тисяч Татар і сам хан не за горами.

Того сьвященника, а може й козака, убраного за попа, послав навмисне сам Хмельницький, щоб налякати Поляків. Тимїш привів тільки чотири тисячі Татар. Поляки повірили і їх напав циганський піт. Тільки ще засвитало, а Хмельницький пустив через греблю татар ще й кілька тисяч козаків, убраних по татарськи. Татари крикнули не своїм голосом: Алла! Алла! і кинулись на Поляків. Перелякані пани ледви прочумались і не знали, що робити. Козацький обозний, Чорнота, взяв та на вмисне подав ся назад на греблю, начеб то він утїкав від Поляків. Кілька польських полків рушило за ним через греблю. На дворі стояв туман. Поляки просто влїзли в табор, де був сам Хмельницький. Хмельницький крикнув: ,,за Україну молодцї, за Україну''! Поляки кинулись на греблю, а козаки за ними, їхали їх в воду, топили, рубали, відбили два полки і вирубали їх в пень до остатного чоловіка. В той час напав на Поляків Кривоніс, що стояв позад польського обозу. Єго там поставив Хмельницький ще попереду, щоб він не дав Полякам відступитись і втїкти. Наближав ся вечір, а на Поляків напав такий страх, що Заславський з старшиною відїйшов осторонь від польського війська, передаючи команду Вишневецькому, що стояв окремо з своїм військом, та дав драла. В ночи між Поляками пішла чутка, що старшина вже втїкла. Тодї весь обоз покинув усе добро, і давай навтїкача. Другого дня в ранцї вийшли козаки на битву, а в польському обозї тільки собаки гавкали.

Хмельницький кинув ся наздогінцї за шляхтою. Шляхта з переляку кидала збрую і втїкала. Кождий кричав: ,,стійте!'' а сам аби до коня допав ся, то летїв в сьвіт за очи. В Константинові на Случі завалив ся під Поляками міст. Козаки настигли і побили й потопили їх дуже богато. Все добро, ввесь скарб панський дістав ся козакам. Козаки забрали в Поляків сто двайцять тисяч возів з кіньми, вісїмдесять гармат, на десять мілїонів золотих усякого добра. Срібна посуда, дорогі сукна й кожухи, оксамити, перини, навіть цукорки й лїгомінки: все те валялось на полї. Козаки не знали вже, що й брати. Кождий набрав стільки панського добра, що часом віддавав за кварту горівки срібного куфля або оксамитового кожуха. Вина, пива й меду зісталось так богато, що на все козацьке військо стало-б на цїлий місяць.

Як дременули пани з під Піляви, то через три днї опинились аж у Львові. Иншим, спокійним часом кождий пан з кухарями та з перинами плуганив би ся туди може з пів року. Поперед усїх прилетїв Заславський і инші польські ґенерали, потім полковники й ротмістри, а далї вже менчі пани. Перелякані пани перелякали й Львовян так, що вони бігали по містї мов несамовиті. Їм здавалось, що вже козаки недалеко від Львова. Заславський бояв ся зістатись у Львові, та дав драла в Польщу, до города Ржешова. Львівські Поляки й єзуїти зносили Вишневецького і своє добро. Він зібрав військо, а сам поїхав до Варшави.

Ганяючись за Поляками, Хмельницький вступив в Костантинів, а звідти пішов на Збараж. На дорозї до Збаража стрітив ся з Хмельницьким український пан Юрій Немирич. Немирич був в Варшаві, але польські пани були для нього неласкаві. Він розсердив ся, набрав собі війська, і замість того, щоб їти на козаків, як то зробив Кисїль, він пішов через Полїсє, через Волинь і пристав до Хмельницького. Коло Хмельницького вив ся український шляхтич, православної віри, Іван Виговський; його Хмельницький взяв в полон на Жовтих водах. Були ще й иньші українські шляхтичі; вони були порадниками Хмельницького а потайки держали руку з польськими панами, як звичайно держить руку пан з паном. Хмельницький почав слухати їх ради і через те не наступив на Польщу з усеї сили, як йому треба було зробити

Виступивши з Збаража, Хмельницький скликав старшину на раду: Івана Чорноту, Тишу, переяславського полковника Лободу, гадяцького Бурлая, брацлавського Нечая, Небабу, Півкожуха і инших. Всї полковники просили Хмельницького назвати себе гетьманом. Хмельницький сказав, що не буде себе звати гетьманом, доки сам король його не назве. Потрібний був йому той король як пяте колесо в возї. ,,А що чесна радо маємо дїяти? — чи будемо добивати ворога в самій Польщі, чи може вернемось на Україну з гостинцями та відпочинемо?'' — спитав Богдан. Пане Хмельницький! веди нас на Ляхів!'' крикнула старшина й козаки. Хмельницький думав не так: йому хотїлось вернути на Україну і ждати, поки настане новий король в Польщі. Одначе він мусїв послухати козаків і повів військо на Броди, а потім на Львів. Він послав наперед Головацького з загоном і листом до Львовян, щоб вони піддали Львів. Львовяне не згодили ся на те, і Хмельницький звелїв приступити до облоги, а сам став в селї Лисиницях. Козаки вдарили на місто. Міщани, між котрими вже й тодї було більше Ляхів та Жидів, не піддали ся. Під Хмельницьким убили білого коня. Одначе Хмельницькому не хотїло ся руйнувати Львова, тодї найкрасшого і найбогатшого міста на всю Україну. Він послав сьвященика Федора Радкевича з листом до мійської ради, що він пристає на мир та жадає викупу 200 тисяч золотих. Рада згодила ся почати переговори, але дуже торгувала ся.

(Дальше буде.)

Під розвагу угро-руському народови.

Тих кілька наших слів хочемо дати під розвагу народови, котрий зблудив з простої дороги, і йде за голосом тих, котрі для ,,спасенія кишені'' запродують свою душу, а рівночасно несовісно душі тисячів народу.

Ті люди, котрих можна порахувати на пальцях а котрі формально суґґестують других і котрі дають провід всьому лиху, дїйсно не працюють для добра Церкви і народу, а противно — працюють — на загибіль нашої — анї галицької — анї угорської, а лиш руської Церкви і тогож народу тут в Америцї!

Хто вже давно в Америцї, той знає, що поки не було нашого Преосьвященого Владики, то був між нами супокій. — Колиж засьвітило сонце і у наше віконце і в нашій хатї мало стати ясно, значить, мав повстати в Церкві лад а між людьми просьвіта, зробила ся буча, котра обхопила майже половину нашого бідного народу. Легко відповісти і неписьменному на питанє: — Хто се зробив?! Чи ти запрацьований руський народе! Нї не ти — а твої ,,деякі'' сьвященики!! Правда — становище сьвященика є красне, бо він може працювати так в невичерпанім скарбі Христової науки, як рівнож широко на просьвітнім полї свого народу.

Тимчасом приповідка каже, що суть люди і людиська, а в лїсї знайдесь і кривуля. Таке і тут. Є між сьвящениками рїжні люди: один працює для добра Церкви і просьвіти народу, що й мало душу не виплює як кажуть, а другий каже так: най всьо западе ся — коби лиш моя кишеня була повна.

Рїжними промовами, письменними відозвами, а вже найбільше — нїби з любови до свого народу, мало не на колїнках благають: — держись народе далеко від того епископа, бо Він Українець, Він не Русин. — А слова правди боять ся сказати: — Він є Просьвітитель твій народе! Бо коли народови отворилиб ся очи, то він певно пішов би за ним, а тодї тим було би гірше на кишеню та і треба би було працювати!!

Тепер добре розважмо, чи той Владика приїхав тут для добра сьвящеників — а на зло народу і лиш деякі сьвященики — псевдо-любителї того народу, обучають його зі своєю стратою як відвернутись від того Владики, чи той Владика приїхав тут для добра народу — а на зло сьвящеників.

Щоб добре розвязати то питанє, а опісля витягнути з того відповідні конклюзії, требаб нам пригадати собі, як заховувались ще перед приходом нашого Владики ті ,,деякі'' сьвященики, котрі тепер так закричують народ: ,,Ходи за нами — бо ми с твоїми любителями!''

Не кричали вони тодї: ,,ми твої любителї'', але кричали: ,,ми с любителї великих перохій''!

Як була галицька фара, то не кричали вони тодї ,,українци-радикали'', але чим більша фара тим вони були чеснїйші і побожнїйші люди ,,бо було чим добре звонити в кишени''.

Густо-часто можна було найти плейзи, де люди тяжко зажурились: нема кому в недїлю служби Божої відправити. Вчера ще був духовник а десь через нїч чи запав ся, чи в гору возніс ся пропав — і навіть не подякував людям за хлїб і сіль. А за кілька тижнїв довідують ся люди, що їх духовник далеко від них, — на два рази лїпшій парохії.

Правда, поки руського Владики не було, то кождий духовник був для себе Владикою, бо айриські Владики не вміють нї мови нї нашого обряду, тож з ними було добре — а що вони римо-католики, то байка. Колиж приїхав руський гр. катол. Владика, то невільно вже було вандрувати з плейзу на плейз, хоть і як би була добра фара — поки нема чорного на білім від Владики і то на тиждень два наперед, щоб міг духовник як слїд розстатись з людьми.

А се значить, що Владика приїхав зробити правдивий лад в Церкві — а дальше укоротити самовільне пановане духовників.

Тепер питаємо ще раз для чийого добра приїхав ту Владика?? Приїхав для добра народу.

І ті духовники, котрі ту дїйсно приїхали працювати для добра Церкви і народу, ті приняли того Владику з отвертими раменами. Приняли Його — бо видїли в Нїм ревного помічника в своїй працї і правдивого Покровителя руської Церкви.

Ті-ж духовники, у котрих перша цїль ,,власна вигода'' а другорядна доперва добро Церкви і народа, піднесли великий крик серед народу. Піднесли крик — але крик несовісний, бо перше: в нелюдський спосіб ложно обчернили свою власть церковну, яка їм не на руку, а по друге: вже і так бідний руський нарід пхають до ще більшої нужди і роздорів. А зблудили тут деякі сьвященики так з Галичини як і з Угорщини. А позаяк з Угорщини більше знайшлось таких тож ті потягнули криком народ що їм тим лекше пійшло, бо він мало письменний. І богато угро-руського народу, оголомшеного тим криком думає, що ті сьвященики йдуть дорогою правди. Нї! они йдуть дорогою ложи і фарисейства що до церкви і свого угро-руського народу. Кричать ,,ми хочемо угро-руського Владику'' а поспитайте, що ті самі духовники робили з кандида-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

чами на угро-руського Владику?! — Так само чорнили і ганьбили їх перед людьми як і теперішного Владику, а свою злобу довершили тим, що споїли одного з кандидатів і таку його фотографію вислали до Риму!! Так зробили ті — котрі тепер кричать: ,,ми любителї угро-руського народу".

З того ясно, що ті духовники не хотять жадного Владики, а народови лиш очи милять. А коли так поступають, то вони суть скрайно підлі люди бо ,,плюють і лижуть".

Дальшим доказом їх нужденної роботи є еґзекутивний комітет, котрий має вибороти з Риму угро-руського Владику.

Коли еґзекутивний комітет має до діла з Римом, значить з найвищою властію духовною, то не есть його предсїдателем Лавришин, Жаткович або иньший з властивих провідників, але висувають на предсїдателя сьвітського чоловіка, Івана Угрина, щоб мали пізнїйше за чиї плечі сховатись.

А коли вислали до Апостольського Делеґата ухвалені резолюції в Гаррісбургу, на чолї яких стояв Іван Угрин як предсїдатель, то що стало ся?

Апостольський Делеґат пише лист до нашого Владики і каже прочитати його в кождій церкві і вияснити його людям. В тім листї пятнує остро всї ухвали еґзекутивного комітету, та висказує своє негодованє, що до того товариства поважились належати ,,деякі сьвященики". Становище Апостольського Делеґата в тій справі есть отже ясне як сонце. Він пятнує роботу тих людїв як негідну в орґанїзації катол. церкви. І на кого спала тепер вся вина — на предсїдателя підписаного на ухвалах і відозвах, бо властиві виновники скрились за его плечі. Що-ж тепер лишаєть ся для зведеного народу? Нїчо иньшого, як лиш сердечна подяка своїм ,,щирим провідникам" за їх крутарство. Але ті торговщики душ людських не журять ся ,,посрамленіем" угро-руського народу, а в виду ясного становища Апост. Делеґата їм лишає ся або 1) піти до айришських біскупів, де мусять узнати і виконувати буллю ,,Ea semper" 2) або стати ,,індепендент" то є піти на схизму.

Так красно представляє ся доля угро-руського народу, если він буде дальше слухати дотеперішних ,,водцов" а не піде за голосом своєї совісти.

Русин з Alden, Pa.

РУСИНИ! Спомагайте своїх Русинів. — Посилайте гроші до краю, кулуйте шифкарти в Руській спілці RUTHENIAN EXCHANGE CO., 184 HUDSON STR., NEW YORK. Удавайтесь також до неї в справах ґрунтових і військових, котрі ся Спілка точно виконує.

Чи се корм духовий?

Согорічня посуха дала ся в знаки кождому. Фармерп нарікають на недорід, бо бандурки сего року зародили як оріхи, а вже не казати о капусті. Всьо що було на поли, заникло, як по війні. Та не тілько фармери нарікають на сегорічну посуху. Нарікає і редактор від ,,Правди", господин Васильцьо Фе-Кула. Бувало з весни, то еще якось тако; бодай хоть ,,поважну" поезію напише до ,,Правди", бо забракло справдішнього ,,стихотворителя" г-на Цуцика. Прийшли лїтні спеки, Джюн, Джюлай і Авґуст. Ов! Фффе! Ані суди Боже. Щось не дописує. І наука у Лосянського псаловщика в краю не помагає нїчого; — або ,,заштапую" іздательство, або ..... Та-бо нї, не годен, Бо няньо О. Бушкович що скаже? Він же мій бог. Не дасть денеґ на садержанїє, а жіночка моя так мало заробляє, що нема навіть що в коляду класти.

Бо як посуха для фармерів, то посуха і на дїти. А при такій посусї то ,,явкушерка" готова з голоду ,,крепнути."

Але щож! Бог батько незабуває о нїкім. Та змилував ся і над бідним редактором від ,,Правди", і над его супругою ,,явкушеркою." Не знайшло ся олїю в голові Фе-Кули, то знайде ся де инде. І ось жертвував свій талан для ,,Правди" в найкритичнїйшій хвилині один зі славнїйших письмаків, ,,стихотворитель", старий дїдуган, по польськи назвати його можна ,,dziadza", котрий за 4 а часом за 5 неділь на місяць жертвував свої плоди ,,Правдї". І справді вивязав ся зі своєї жертволюбивости як не мож лїпше, бо в часї лїтних канїкул засипував ,,Правду", хотяй з ,,задку", то єсть в ,,Страхопудї" на 8-ій сторонї рїжнили стихотвореніями, во славу бувшого ту попика-радикала. Бувало дзядзьова ґаздиня не може дочекати ся того понеділка, коли появить ся ,,Правда," а в нїй праця її старого бордінґера. Та недалеко повезли пособія ,,dziadzia". Стара голова висхла скорше, чим того сподївав ся г-нъ редактор. А до того клопоти фінансові старого дїдугана, (його бачите ,,позички" з'їли) допровадили його поетичну музу до руїни.

Не стало у нас попика радикала, (ми тепер вбрали ся в грубі риби), отже не достоїть чіпати каноніків; а ту анї руш кого зачіпити з тих треклятих українцоф (у яких мимоходом кажучи, г-нъ редактор довгий час їв хлїб, і зі звичайного складача (наборщика) Свободи — став тепер ,,редахтором" ,,Правди"!)

Упали осінні дощі і мазниця Фе-Кулова віджила. І вшкварив, вліпив на задку ,,Правди" (в Страхопудї) в числї 36-ім з 23. Септямбра такий істинно русский ,,юмор" під заголовком ,,Клопіт вуйка з воком" що аж сам няньо О. Бушкевич перечитавши той ,,юмор" дістав при обідї в понеділок, дня 20. Септембра с. р. (Правда виходить з друку все в понеділок) мозмущенія внутренностий, та мусїв віддати той ,,суп", котрий з'їв перед хвилею. — І справдї, чоловік навіть зі струсиним жолудком, не потрафить стравити такого ,,юмору", який помістив г-нъ редактор в згаданім числї ,,Правди".

За се дістав г-нъ редактор ,,отцевское наставленіе" від головного духовного управителя Гончества О. Бушкевича, щоб на будуче не поміщував таких жолудок розвращаємих ,,юмороф", бо кост днеська дорогий, а й ,,менї — гварить, — не довгий вже вік. Смо' ле' Васю, — гварить, — уж конец моєй бороди досягат носа, отже не хочу на старости лїт, щоб через твої юмористическія сочиненія дістававъ що дня зажаленія от удоф Гопщества, що мовляв, — гварить, — обіду через ,,Правду" не могли зїсти"...

Та й справдї. Коли шан. Читач ,,Правди" перечитає тую нїби сатиру під заг. ,,Клопіт вуйка з воком", або другу: ,,Як заручив ця сїчовик Хведь з Вихторова з радикальною Гаською з Підгородє" то здвигне плечима, то запитає сам себе: Не вже наші москвофіли так низько упали, що не мають що в ґазетї для своїх членів помішувати, та такі босяцькі ,,юмористичні сочиненія?" Таж тая ,,юмористическая сатира" не на науку, а радше на розврад, здеморалїзованє членів буде служити, за їх керваві центи!

Отче дух. управитель Общества! Не вже у Вас така ,,юмористическая" сатира подасть яку моральну науку членам? Таж Ви повинні встидати ся, (єсли у Вас є еще який встид), що Ваші пупілї, поміщують таку босяцьку бабранину, як отся що, появила ся в ч. 36-ім.

І чп то має бути духовний корм для членів Общества!?

Семйоноф.

Малий причинок.

Причинок до статї уміщеної в 39 ч. А. Р. Вістника (Slovak Edition) під заголовком: Otvarte pismo, і в ч. 38 Правди; Откритоє письмо.

В обох сих часописях змалював о. Е. Кубек, заступник дух. управителя Общества Р. Б. як немож лїпше характер того руського хамелєона, котрий в короткім часї потрафив 14 разів змінити свою краску. Та сей малюнок, щоб вийшов троха вірнїйше, потребує деяких додатків, котрими я могу о. Е. Кубек'у послужити.

Той п. І. Я. Цуцик, або як єго називає о. Е. Кубек — ,,Щмуціґ" во время оно був воспитанником чина сьв. Вас. Великого, та також способив ся до стана сьвященничого, але видко доля не судила єму достигнути сего достоїньства щоби він віднак його не заморавъ скверним своїм житєм. Пан Цуцик в своїм орґанї ,,Поступ", кидає болотом на всїх тих, котрі його в люди вировадити, котрі з тії вуши обгорнули, які він в монастирські мури прийнїс та про які в кождім числї ,,Молота" пише і за се він кидає грязею в своїх добродіїв та забагло ся йому ще і русько-американську суспільність моралїзувати. ,,Врачу ісцїли сам себе!"

Я не входжу, яке було його житє в старім краю. О тім писали краєві ґазети минувшого року. Але варта би приглянути ся його житю в Америцї, щоб обізнати ся, що то за моральна людина. Цареславні мають з чого тїшити ся, що дістали такий цїнний набуток.

Цуцик був спершу редактором твердо русскої часописи ,,Правда", але через якісь здєлки, дістав ,,сека" з редакції і мусїв уступити ,,лїпшому іздателеви.

..А шлєк би їх трафив, всїляких Ковальчиків і Обушкевичів"! — Казав він. ,,Мене в краю ж и д и лїпше шанували, як ту в Америцї свої люди".

А длячого його лїпше жиди в старім краю шанували, видко з того, що коли був на бордї у одного Русина в Олифанті, то той (він є сальоніста) таке сказав: ,,Якбим мав ще таких 3-ох, як пан Цуцик то бим нїкому з посторонних людий не потребував анї пуґарика (шклянки) пива продати, а булоби досить для мене"...

о. Е. Кубек пише в своїм отвертім листї, що приняв в свій дім Цуцика, як джентельмена, хотяй той джентельмен ,,не имѣє больше чести як американский бом", (драбуга). І справдї, як хто тогди видів г-на Цуцика, як він приїхав до Mahanoy City, то справдї виніс вражінє, що то якийсь бом. Чому?

Тому, що як раз тогди мав г-н Цуцик ..немилое приключеніе" в Olyphant, Pa. Нїм п. Цуцик сїдав на трен, вступив до нашого сальону, щоб покріпити ,,душу". Та випивши ,,нємножко ачіщенної краєвої", вийшов на ярд (подвірє сальону) і побачив там жену сальоніста на возї. Не знаю, чого він лїз до неї, але то знаю, що та жена, — а замашиста собі преклята баба, — звалила Цуцика в ґноївку, де качки бабрають ся, так що Цуцик мусїв зі стиду утїкати аж до банї (стебельнї, стайнї) і там з грязюки чистити ся. Та коли з'явив ся на дипі, бо мав їхати до Mahanoy City, а ми їхали до Scranton до архітекта в справі будови церкви; то я не пізнав чоловіка, хоть він був в Prince Albert ковтї отже нїби по інтелїґентному одітий. Таких спльветок о тім істїнно-русскім защитнику ,,цареславія" дало би ся писати цїлі книжки. Я ограничуюсь на сїй поки що короткій ґіоґрафії того істїнно русского брехуна.

Семйоноф.

William J. Gaynor

Кандидат на мейора міста Ню Йорк

Чесні урядники для чесних людий.

Кандидатами поставленими Партією Демократичною суть такі люде, за котрими повинен голосувати кождий горожанин при наближаючих ся виборах в Новембрі с. р., позаяк сї кандидати визначають ся розумною чеснотою ощадности, і власне ся прикмета уможливляє їм корпсно кінчити кожде дїло.

В місті Ню Йорку находять ся тисячі людий, котрі платять щорічно великі податки, і консеквентно они хотїлиби, щоби сї грошї були ужиті як найкориснїйше. Они хотїлиби віддати їх в руки чесних і розумних урядників; хотїлиби віддати їх подібно як в якесь предприемство, але не на марно.

Щоби їх ґажаня сповнились, они повинні звернути головну увагу на характер тих людий, які зістали поставлені кандидатами на ріжні уряди почавши від мейора.

Комітет Партії вглянув отже в усї факти відносячі ся до характеру кандидатів, і переконав ся, що тіж суть впливовими горожанами, і що се промавляє за їх попертем. Тому Комітет просить наших краянів, щоби голосували за ними. Він з гордостію зазначує, що судія Гейнор, кандидат на мейора, посьвятив своє дотеперішне високе становище як Судія Вищого Суду стейту Ню Йорк, щоби лиш приняти номінацію на мейора, і щоби опісля працювати для добра сеї великої метрополії.

Поставлений на Comptroller a Robert R. Moore є одним з найвизначнїйших горожан, котрий дає заняте тисячам людий в многих предприемствах, з якими він є в злуцї. Він приняв номінацію, щоби віддати свої услуги для своїх людий.

George G. Battle, поставлений на District Attorney-я, є визначним адвокатом в тім містї і приняв сю номінацію, а если зістане вибраний, горожани можуть бути певні, що його поступоване буде рівно справедливе

Дальша лїста кандидатів є на Судиїв рїжних Судів і других повітових урядів. Се суть люди визначні і здібні а деякі з них походять з вашої кляси. На случай їх вибору, они будуть служити людям а не як кандидати противної партії, котрі віддадуть ся на услуги тростам, які їх номінували.

Демократична Партія міста Ню Йорк всегда служила людям і помагала їм користуватись всїми найлїпшими вигодами, які они раді би осягнути. Републіканська партія обіцювала много, однак нїколи обіцянок не додержувала.

Се відай досить ясне, щоби голосувати за кандидатами Демократичної Партії при виборах в Новембрі, щоби опісля люди тїшились добробитом, рівностію і свободою, якими тїшились під властію Демократичної Партії в минувшинї.

Просимо всїх голосуючих, щоби зробили знак хреста в колї, як се понизше вказуємо на бальотї, який віддасьте на демократичних кандидатів.

DEMOCRATIC PARTY.

	For Mayor, WILLIAM J. GAYNOR.
	For Comptroller, ROBERT R. MOORE.
	For President of the Board of Aldermen, JOHN F. GALVIN.
	For Justice of the Supreme Court for the First Judicial District, CHARLES H. TRUAX.
	JOHN J. DELANY.
	FRANCIS K. PENDLETON.
	For Justice of the City Court, GEORGE F. ROESCH.
	For Sheriff, CHRISTOPHER D. SULLIVAN.
	For County Clerk, JAMES J. HAGAN.
	For District Attorney, GEORGE GORDON BATTLE.
	For Register, JOHN L. GOLDWATER.
	For President of the Borough of Manhattan, JOSEPH HAAG.
	For Coroner for the Borough of Manhattan, JULIUS HARBURGER.
	GEORGE F. SHRADY.
	PETER P. ACRITELLI.
	EDWARD T. McCRYSTAL.
	For Justice of the Municipal Court of The City of New York, First District, Borough of Manhattan,

ОСТОРОГА!

Позаяк не устають нїколи скарги зі сторони австро-угорських горожан на всїлякого сорта людців, які ложно подаючи себе за урядників монархії або за австрійських адвокатів під всїлякими фальшивими претекстами видурюють від них більші або меньші суми гроша, проте ц. і к. австр. ґенеральний конзулят уважає своїм обовязком горожан монархії перестеречи перед такими ошустами.

Просьби обовязаних до військової служби о звільненє від ставаня перед краєвою асентирунковою комісією та просьби резервістів о звільненє від військових вправ (Waffen-übung) і контрольних зібрань повинно ся завсїгди вносити устно або письменно в ц. і к. авст. ґенеральнім конзулятї (123 E. 17-th str. New York.) В наслїдок того плаченє за згадані висше поданя усяким посередникам є зовсїм лишне та наражує дотичних тілько на непотрібні кошти.

Ню Йорк, 14-го вересня 1909.

Nuber von Pereked,
ц. і к. ґенеральний конзуль.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SWOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly Published every Thursday at 184 Hudson., New York, N. Y.

Published by The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN, Superintendent 411 Washington Ave., ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ, editor 184 Hudson Str., NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW, manager, 184 Hudson Str., NEW YORK. N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3 1879.

„Свобода"

Часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза" виходить що тиждня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисї, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телєфон 7074 Spring.

Се і те.

З усїх міст, місточок, сіл, дїр, плейзів на цїлій земській кули безуслівно Ню Йорк займає перше місце в ріжнородности виборчої кампанії.

Люди, що в братерській згоді 11 місяців жили зі собою та з належним ушанованєм прав партійних крали — з хвилиною настаня шіста календаря місяця падолиста — стають ся заїлими ворогами.

З мікроскопом в руцї, узброєні лучами Рентґена втискають ся в найскритші тайники приватного житя, щоб опісля друкувати се товстими буквами на першій сторонї своїх партійних часописий.

Спеціяльно тресовані лоєри студіюють найновійшого видання словарі англїйського язика в пошукуваню нових лайок, як приміром: ,,інкубатор безвпинного мікрозлочину" (републикане на демократичну партію) або ,,неустанно ростуче дерево політичної встеклизни" (демократи на републиканів). Лайки сї доходять до титанічних розмірів в особистих дотинках. Кандидат одної партії завсїгди сьвято присягає, що його противник на той самий уряд є рафінований злодій публичного гроша, ошуст, драбуга, здеґенерований політик, політичний банкрот, різун, опришок, член банди фалшівників гроша, і т. д.. і т. д., і т. д.

Бесїдники кождої з тих партій ділять ся на три бриґади. Перша бриґада з пляну завсїгди вихвалює свою партію а лає противну. Друга оповідає про високі прикмети кандидатів своєї партії і атакує кандидатів противної партії, а третя має оповідати про добродїйства які спадуть на голови голосуючих, коли тільки ся партія дістане у свої руки усю власть.

Бо лишень про сю власть йде цїла справа. Власть ся віддає даній партії ключ до каси — а отворенє каси се цїль так републиканських, як домократичних, независимих, злучених і т. д., і т. д. — як і не називають ся сї зсї тутешні партії.

Є се борба собак — а народ у ній є кісткою.

Року божого 1909 до борби в Ню Йорку виступає трьох кандидатів на майора міста і 2 партії на решту урядів.

Кандидатами на майора міста суть: д. Otto Bannard — републиканин, судя Gaynor — демократ, і як звичайно, вічний кандидат Randolph Hearst, який тому 4 лїта був ,,Партія Независимости", тому 3 лїта демократом, 2 лїта тому републиканином, а в тім році є ,,Партією Злуки".

Перший кандидат, Bannard є передовсїм капіталістом; він є президентом, заступником пред. або касіром в трийцять кількох акційних товариствах, тростах та в теперішній виборчій кампанії він репрезентує міліони.

Другий, судія Gaynor є особистостию вельми інтересною. Від ряду лїт він займає одно з найкращих становищ в тутешнім судівництві. В політиці до сих пор він був чоловіком виняткова чесним а в суді льоґіку і почутє людської гідности клав завсїгди вище мертвого права.

Се признає йому навіть тутешна соціялїстична преса, закидаючи лишень одно, що він приняв номінацію від ,,Tammany Hall".

Третий кандидат є загально звісний зі всїх хамелєонових здібностий, а його партія, се партія демаґоґії, партія виношеня особистих інтересів понад суспільні.

Образець сей хотяй взятий з Ню Йорку однак не ілюструє виключно самого тільки Ню Йорку.

Зміна назвиск осіб або міст не відграє тут ролї. Ті самі відносини будуть і в Чікаґу, і в Пітсбурґу, і в Джерзі Сіті, Нюарку, Толєдо і т. д. лиш імена акторів відмінні.

І тому голосуючи, треба добре розглянути, чи той, на кого віддає ся голос є дїйсно такий, за якого голосять його аґенти, щоб наші голоси віддавані на слїпо, не служили до побіди злодїйства і безправя.

* * *

По цїлому сьвіту, по всїх містах Европи і Америки йдуть голосні протести проти замордованя Ішпанським урядом професора Др. Франца Феррера. Пародія суду, бо суд военний засудив його на смерть за се, що він зрозумів, що економічну вільність люду мусить попередити вільність політична, що політична вільність люду мусить бути виборена осьвіченим ародом. А що в виду того він був горячим приклонником завалення в Ішпанії королївства а заведеня Републики тому і поплила його кров.

* * *

Редакція ,,Свєт-а" в 41. числї, в рубриці ,,Американская Русь" розбираючи ,,читанє лекції о. Акакім Каминскім своїм собратам" дивує ся, як то могло стати ся, що ,,онъ ойкнувъ, но заразъ таки въ повной покорѣ просивъ и одержавъ прощенє" а мимо того в тім самім числї ,,Душпастиря" читає ся, що ,,о. К-ій не має жадной юрисдикції и дѣйствуе изъ згорше-ньемъ народа и проти церковныхъ законовъ."

,,Якимъ се способом — питає дальше редакція ,,Свєт-а" — не розбере певно и сам премудрий Соломонъ. И послухалъ таки чоловѣкъ епископа, и пойшолъ куда перенесли а юрисдикціи не мае!..."

,,Якимъ се способомъ"?... Найзвичайнїйшим. Іменно цїлий ,,ґаліматіяс" вийшов тільки на стовпцях ,,Свєта" по тій причині, що Хвальна Редакція бере ся судити ті справи, про які нїчого не знає. І так Хвальна Редакція перемішала о. Андрея Камінського, який писав відому заяву в ,,Душпастири" з о. Акакім Канінським, який дїйствує без юрисдикції і є відкликаний старокраєвим епископством. Вставивши сю тайну в дотичне число ,,Свєта" сейчас відпаде півтора шпальти непотрібної писанини, — непотрібного балясту і то лишень по тій причині, що — як зазначено — Хвальна Редакція бере ся судити такі справи, яких зовсїм не знає.

Австрійська печаливість за морем.

Число 221-ше ,,Дїла" приносить цїнну статю під повисшим заголовком, яка ярко ілюструє пікловане ся австрійського уряду нашими заточенцями. Кілько сей уряд дбає про своїх горожан, ми мали нагоду тут нераз переконати ся, от хотяйби і підчас послїдного страйку в Микисракс. Тепер маємо новий доказ піклованя ся бразилїйськими Русинами, тими Русинами, які навіть за морем, в републиці — сьвяточно обходять уродини і імянини ,,найяснїйшого пана".

Всї держави як італїйська й німецька пильно дбають про те, щоб їхні пересенці в Бразилії мали спромогу образуватп свою дїтвору у власних школах та не денаціоналїзували ся; за для сього вони зовсїм явно і з уряду удержують для тих переселенців італїйські згл. нїмецькі школи. Тимчасом австрійські емігранти лишені в сїй справі зовсїм опіки своєї держави, а її конзуляти та запомогові товариства задля браку фондів можуть давати тільки дуже незначну заради лихови. На сю невідрадну обставину звернув увагу офіціяльний орган Австро-угорського кольонїяльного товариства Colonial-Zeitung, але дивним дивом заявив, що треба-б запомагати ,,в першій лїнії" головно отсї дві австрійські народности — Нїмців і Поляків, а про Русинів **ані згадки**! І ось читаємо дальше в тім орґанї, що ,,з запомогового, цїсарського фонду ювилейного" Австро-угорського кольонїяльного товариства переслав його президент д-р Е. Ф. Байсль австро-угорському конзулятови в Ріо-де Жанейро 1000 корон для нїмецьких шкіл, в яких учать ся австрійські емігранти. До речі згадаємо, що з сего фонду, заснованого дня 2. грудня 1909. р. переслано досї ще отсї суми до Бразилії: 2000 К. на уможливленє повороту до краю емігрантам, котрі мають відбувати військову службу, щоб мимоволї не ставали дезертирами, 1500 К. на азиль для австро-угорських горожан в Ріо-де Жанейро, а 1500 К. на школи в czwartej dzielnicy Polski — Парані.

Безперечно, що ся жертвенність Австро-угорського кольонїяльного товариства на цїли австрійських переселенців заслугує на признанє, тількож годї не звернути уваги на сю прикру обставину, що і в сїй справі зовсїм поминено потреби Русинів, що сповняють гірку місію піонєрів в бразилїйських предвічних лїсах, наражені на індийські напади. Чому Русини і в сім случаю мають privilegium odiosum впасти жертвою денаціоналїзації та чому уряд тямить про Поляків, яких в Бразилії є далеко меньше чим Русинів, се можна хиба видедукувати з того, що протекторат над згаданим запомоговим фондом має польська маґнатка, княжна Марія Любомірська!

Ось маєш Русине заплату від свого ,,найяснїйшого пана"!...

З широкого сьвіта.

Здаєть ся, що Іспанцї понесуть ще не одну тяжку жертву в Мароку, заким покінчать війну з Кабилями, бо мимо здобутя гори Ґоруґу не заносять ся зовсїм на закінченє війни, а радше деперва на початок кінця. З огляду на се, що Іспанцї вичерпали ся вже майже до останка, а Марокканцї розпоряджають все ще сьвіжими, незужитими силами, вислїд війни може бути для Іспанців вельми кровавий. Мимо іспанських офіціяльних запевнень, що не заходить обава зірваня дипльоматичних зносин між Іспанією а Мароком, є богато даних, що в Мадритї починають вже з тим числити ся. На се вказує не лише висланє цілої дивізії під начальством князя, так близько спорідненого з королем, але також найновійша рада міністрів, що протягнула ся аж до півночи. Рівночасно дають ся чути в Льондонї і Парижи голоси, які перестерігають Іспанію перед дальшим розширюванєм операційної области, а головно перед тревалим опанованєм значнїйшої мароканської области. Особливо Франція побоює ся о своє передове становище в державі берберийського льва, а також розходять ся поголоски, що Нїмеччина довозить до Марока амуніцію та оружіє, навіть гармати. Сї події не остають без впливу на внутрішну політику Іспанії.

До непевного положеня внутрішного Ішпанії причинило ся ще страченє перед тижнем революціонера Феррера. Державний морд викликав в цїлім краю такий гураґан обуреня проти уряду, що цїле міністерство консервативне мусїло уступити. Загально навіть побоюють ся о житє короля Альфонса.

З далекого Сходу надходять що раз нові вісти про военні підготовленя на великі розміри. Японцї закладають на кореанській границї в пристанї Тумен стацію для фльоти, відтак на полудни від Тумену в Зінзін пристань, а новозбудовані касарнї будуть небавом обсаджені сильними військовими залогами. Сї вісти про военні підготовленя Японців потверджують розвідчики в Японії, котрі запевняють, що там панує тепер вельми ворожий для Росії настрій. При своїх військових приготовленях Японцї вельми мало дбають про обсяг інтересів Хин. Так н. пр. не оглядаючи ся на дозвіл Хин, поставили Японцї міст на ріцї Ялю, щоби мати пряму злуку між Кореєю і Манджурією.

,,Коли хтось подорожує, мати-ме много що розповідати", говорять звичайно люди. Але крівавий цар здаєть ся мало що буде мав розповідати про свою подорож до Італії. Бо дїйсно, так як подорожує цар, не подорожує нїодин пануючий, нїодин смертельник на цїлому сьвітї. Щоб оминути деякі ,,небезпечні" краї він робить тисячі миль більше дороги. Прибувши до Італії дорогу його виносячу ледви кількадесять миль стереже круглo 50.000 війска з наїженими баґнетами. В містах, кудою переїжджав цар, з усїх сумежних з желїзницею домів силоміць викинено усїх мешканців, щоб часами в хатї не найшов ся який ,,щирий" друг крівавого ката. І з'їхало ся двох коронованих панів, поцїлували ся, сказали собі кілька банальних фраз, гречностий і розїхали ся. А сьвіт не завалив ся — стоїть дальше як і перед з'їздом.

Замітним є лишень лист царя, писаний до римського папи, в якім голова царославної церкви висказує найбільший жаль, що не судило ся йому особисто поклонити ся голові всесьвітньої церкви.

„Приятелї" емігрантів.

Многі люди, мимо того що переїхали такий сьвіт, прибули до Америки, та все ще нїчого не навчили ся. Ось маємо новий доказ легковірности емігрантів.

В понеділок, 25-го с. м. австрійський конзулят арештував в Ютиці Н. Й. нїкого Йосифа Ф. Іберала під закидом ошуства. Оголошені подробиці кидають ярке сьвітло, в який спосіб деякі людцї полюють на емігрантів та висмоктують з них послїдний цент. На жаль, Іберал є лишень одиницею з великого числа подібних йому лицарів, що під всїлякими шумними титулами ваблять до себе тих, які продавши нераз послїдний лах з себе прибули за море глядїти заробітку.

Не дивниця, що селяни виховані в ліваязійській культурі Австрії прийшовши тут день денно наражають свое житє по всїляких факторах, та вірять першому ліпшому пройдисьвітови і підписують йому документи, про яких зміст вони не мають понятя. І в сей спосіб продає ся бідакам їх послїдне майно в вітчинї, вириває ся крівавий заробіток з за моря.

І тому належить ся повне і велике признанє недавно прибувшому до Ню-Йорку ґенер. конзулеви, д. Нуберови фон Перекед, та його секретареви, Ал. Ґрав-Маєрови, які з цїлою силою взяли ся до переслїдованя усяких ошустів, полюючих на легковірність темних емігрантів, та щиро помагають тутешним карним властям ловити таких пташків.

Після інформацій зібраних 26-го с. м. в бюрі нюйорського дистрикт-аторнія, арештований Іберал, жид, має свій ,,офис" під числом 33 Бродвей, в Ню-Йорку. Щоби свою фірму належно заадвертайзмувати, розсилає він циркулярі в котрих пише, що удержує адвокатську, нотаріяльну та військову канцелярію в бувшім будинку ц. і к. австр. ґенер. конзуляту. Та і ся канцелярія виглядає цїкаво. Панкови залежить на се, щоб робити вражінє високої урядової парсуни. І тому на видним місци висить портрет цїсаря, під ним здоровий хрест перед яким горять в лїхтарах сьвічки. Усюди по столиках повно образів сьвятих.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Канцелярія ся існує вже більше двох років.

Дня 14-го грудня 1907 р. прийшла до ,,пана конзуля" ніяка Параня Мотуз з своїм шваґром Мартином Бучер і Іваном Чапля, щоб єму послідному продати свій ґрунт в Галичині. ,,Пан конзуль" зробили контракт, але передше казали собі вліпити від спродаючої $60.00 словами: шістдесять долярів, а від купуючого 37.00 дол. отже разом девятьдесять сїм долярів такси. Опісля купуючий мусїв виложити на стіл готівкою цїлу цїну купна. Ся виносила 1540.00 долярів. Чапля зробив як йому ,,пан конзуль" казали. Тимчасом ,,пан конзуль", не моргнувши вусом з цїни купна стягнув 500.00 долярів і сховав їх холоднокровно в свій карман, мовляв, як депозит, що продана річ є порядочно в табулї краєвій затягнена. Жінка наробила крику (видно більше трохи мала розуму), але ,,пан конзуль" нагрозив її і вона замовкла.

По кількох тижнях дістала Мотуз від Іберала письмо, в якім сказано, що на її ґрунтї є довг 400 дол. які вона мусить покрити з задержаного депозиту. Жінка поїхала сейчас у Ню Йорк, і тут клєрк з канцелярії Іберала, Кофлєр представив ся як сей, котрому належить ся згаданий довг. Він показав її скрипт довжний підписаний буцїм то перед 8-ма місяцями через небіщика її мужа. Місто підпису на скриптї був — знак галицько-шляхотської культури — хрест.

Жінка не тямила ся з обуреня і впрост заявила, що се все є опуство. Іберал загрозив її судом. Жінка однак не дала збити ся з пантелику, пішла до якогось лоєра, який казав собі заплатити 50 дол. — і поминай як його звали. І доперва тодї Мотуз відшукала ,,правдивого конзуля" який і спричинив арештованє Іберала.

Однак клїентела пана Іберала здаєть ся є далеко ширша. Австро-угорський конзулят одержав виставлений через Mary Kelly, нотаря в службі Іберала списаний 14-го жовтня с. р. протокол, в якім Каролина Книш з Ютики Н. Й. просить краєві власти о узнанє її повнолїтною, щоб вона могла розпорядити своїм недвижимим майном в Галичині. Вислані детективи ствердили, що згадана Каролина Книш протягом 8-ох лїт ніколи не була в Ню Йорку а цїлий протокол являє ся опять грубим опуством. Під протоколом опять місто підпису бачимо хрест а побіч підписи Розенфельд і М. Ґельбер, двох клєрків Іберала. Всїх арештовано.

Се на разї два тільки факти. Що таких більше мусїло бути протягом двох лїт — се річ зовсїм природна. І тому просимо усїх тих, що мали колись з тим опустом до дїла відложити фальшивий встид на бік та про все донести як найскорше до редакції ,,Свободи", щоб навчити панка. А усїх ще раз перестерігаємо: оминайте усїх шумно адвертайзмовані адвокатсько нотаряльно-військові фірми коли не хочете позбути ся своєї кервавиці.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично-сатиричну часопись **„ШЕРШЕНЬ"!!!** Коштує $1.50 на рік. — Ану Русини до кого Шершень має летїти?!

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

Жовтень.

28	Ч	Лукіяна
29	П	Льонгина сотн.
30	С	Андрея
31	Н	22. † Луки єв.
1	П	Падол. Йоіла
2	В	Артемія вмуч.
3	С	Іларіона Вел.

— Від тижня сидить на Еліс Айленд інтернована жінка Д. Шевчук з четверо дрібними дїточками. Взиває ся її чоловіка, Матвія Шевчука, який має перебувати десь коло Woonsocket, R. I щоб безпроволочно явив ся в еміграційнім бюрі на Еліс Айленд, або в Слав. Емігр. Товаристві, (9 Old Slip, New York City) щоб перешкодити депортованю нещасної жінки...

— В неділю дня 31. с. м. Преосьвящений Владика буде посьвячувати церков в New Alexandria, Pa. На ту урочистість запрашаю Русинів з околиці. О годинї 8:40 рано виїде з Greensburg осібний трен, котрий буде на Donohue о год. 9-ій, на Grabtree а год. 9:38 а прибуде до New Alexandria, Pa. о год. 9:52. З New Alexandria буде вертати трен о год. 4:35.

о. М. Данилович.

— В Long Island всюди роботи є подостатком. Єслиб хто хотїв працї, нехай удасть ся на 175 Rockaway Road, Jamaica або на 11 Hacket st., Jamaica, а дістане всякі інформації куда ся удати може за роботою.

— В Ансонії, Конн. місто змінило назву вул. „May str." на Chmelnyckyj str. увзглядняючи тим жаданє тамошних Українців. Так поступають Американції — а як поступають в Галичині nasi najserdeczniejsi?...

— Як нам доносить д. В. Каськів, то мешканцї Ансонії, Конн. були сьвідками вельми рідкого у нас явища. Именно вівторок вечером 18. жовтня 1909 коло 10 мінут по 8-ій з вечера появило ся на облаках північної части неба дивне сьвітло, так зване Полярне. З початку мало воно вигляд 13. досить великих огненних блїдо білих стовпів, в яких ясність скорим бігом перелїтала з долини до гори і в горі, здавало ся, зникла; о годинї, мт. 20 до 9-тої перемінило ся се Полярне сьвітло меньше більше на вид ленти, яка филювала, тріпотала ся, то звивала ся в кружало, то збирала ся в складки, то знов розвивала ся, словом безвпинно міняла свою форму і своє місце; сьвітло перебігало з одного кінця ленти на другий з великою скоростію; темніло на хвильку, то знова палало зі ще більшою силою. О годинї мт. 15 по 9-тій, здавало ся, що вже зникло. Але не минуло може і мінути, як появило ся опять в формі клубковатій, і так само як і поперед ясність перелїтала скорим бігом з одного клубка до другого гейби блискавка; в тім самім часї на північнім всходї було видно гейби малу хмару з мигаючим сьвітлом; так тревало до 10 год. та почало поволи ослабати і зникати. До пів 11-тої в ночи можна було видїти ще дуже слабе сьвітло. По тім поволи зробила ся переміна, так що о 11. годинї було лиш видно блїду чорняву пасму, трошки заокруглену, вузку а довгу, яка сягала від половини північно західної части аж до цїлої всхідної части неба; і поміж тою пасмою появили ся хмарки низше і визше, і стало на північно всхідній части неба ясно, начеб при всходї місяця; так тревало лиш кілька хвиль, а потім усе зачало поволи зникати, і в тім місци показали ся зьвізди яких підчас того явища не було видно. До самого рана було так, як і з вечора, красно зимно і мороз.

— Уліпшений спосіб убиваня. В Дортмундї оден інжинїр зробив сензацийний винахід. Зладив карабін, з котрого можна стріляти на далеку віддаль при великій влучности вистрілу. При карабінї уміщено прилад в роді люнети, котрий рівночасно кидає в данім напрямі сьвітло. Запрошені офіцири ствердили велике значінє того винаходу для воєнних цїлий.

— Галичина, се край темноти. 827 громад у ній без шкіл! Предложений соймови у Львові через Раду шкільну краєву звіт виставляє страшне сьвідоцтво для шляхотської господарки в Галичині.

Після сього звіту 625 громад у Галичині, в яких живе 293.400 душ, цїлком не має шкіл, а понад 200 громад має школи нечинні, так, що рівно 827 громад є позбавлених шкільної науки! Крім того є богато нефункціонуючих шкіл, числа яких звіт не подає.

І так є в Галичині, під пановапєм ясних панів на сором XX. столїтя кільнацять соток громад, у яких дїти ростуть без науки, побільшаючи число неграмотних!

Панам, управляючим „великим фільварком", стид не палить лиця, що цїлі обшари краю гниють у багнї анальфабетизму і страшної темноти!

— Ріжні вісти з Галичини. З'їзд української радикальної партії має відбути ся у Львові 7 і 8 падолиста с. р. Програма з'їзду ще не оголошена. — З днем 29. вересня с. р. почали виходити у Львові дві чорносотенні москвофільські ґазети, одна в російській мові, „Прикарпатская Русь", виходить щоденно, друга в язичю, „Голосъ Народа", виходить раз на тиждень. Обі ґазети друкують ся, як пишуть львівські дневники, за московські рублї і призначені є на ширенє кнутопоклонного духа в Галичині. Редактором тих ґазет є д-р Гриневецький, а ідейним вождом є відомий з брудних справок коломийський амбасадор д-р Дудикевич.

— Нова копальня вугля в Галичині. На зелїзничій лінії між Золочевом а Тернополем находить ся стація Зарваниця, від котрої небавком буде поведена відногa, трикільометрова зелїзнича лінія, що лучити-ме стацію з новою копальнею брунатного вугля в Луцї коло Золочева. Копальню заложили Авґуст Ґорайский, властитель Модерівки і презес повітової ради в Коросні, Ян Ґорайский, властитель дібр в Шебнях, Уйлем Мек-Ґерві, віцепрезес карапатського. Тов. нафтового у Відни і д-р Стан. Ольшевський, ґірничий інжинїр. Показало ся, що поклади брунатного вугля в золочівськім повітї дуже великі, але той вуголь є значно ґірший від вугля, який добувають коло Кракова.

— Памяти першого друкаря на Руси. Історична секція товариства дослїдників на Волини рішила в той день, коли буде відкритий в Москві памятник першому друкареви Іванови Федорову, уладити в Житомири виставу перших друків на Украіні. Першу друкарню на Волини відкрив, як звісно, Іван Федоров в Острозї.

— Росийський „Джек порун". В Петербурзї викликують пострах між женщинами злочини якогось чоловіка, що пригадують убійства анґлійського „Джека порупа". Доси найдено порізані трупи трьох дівчат. До кождого трупа була прикріплена карточка з написом: „Я забрав гроші як справедливу нагороду за мою працю, котра зводить ся до того, що увільняю сьвіт від женщин". Мимо енергічних глядань полїції не вдало ся ще зловити небезпечного ворога женщин.

— Европейські цівілїзатори в Африцї. Секретар „Congo Reform Associal", Морель, оголосив недавно в Daily News оповіданя очевидців про зьвірства, яких бельґійські урядники допускають ся в Конґо. По ревеляціям Мореля спалено там сотки мужчин, женщин і дїтий. Урядники бельґійського товариства, котре експльоатує в Конґо, вправляючи ся в стріляню з револьвера, уживають за цїль мурінські женщини. На приказ урядників за найменші провини палено цїлі села. Жорстокість, яку представляє Морель, не дасть ся описати і сьвідчить про цїлковите моральне здеґенерованє Европейців. Морель звертаєть ся до совісти Европи і питає, чи можливе, щоби цівілїзований сьвіт на таке позволяв. Кінчачи свою статю, Морель запевнює, що свої ревеляції готов ствердити сьвідками.

— Масовий страйк робітників у Швеції треває далї, хоч навязано вже угодові порозуміня з підприємцями.

— Жаданя Русинів в гал соймі. Пос. др. Олесницький предложив провідникам соймових клюбів спис домагань укр.-руського клюбу соймового. Спис обнимає 6 постулятів: Твореня народних шкіл, відповідно до числа населеня, з застереженєм прав меншости. Знесеня двотиповости і утраквізму уч. семінарий. Знесеня постанови з 1863. р., а щоби про творенє нових руських ґімназий рішала кр. Рада шк. Поділу кр. Ради шк. на секції: польску і руську. Підвисшеня числа руських мандатів відповідно до числа населеня і податків. Розділу краєвих запомог відповідно до потреб обох народностий, в цїли подвигненя селянського господарства.

— Їзда вовками. Були часи, що польс. вельможі уживали по своїх дворах до услуги медведів. Медведя легко освоїти, але щоби вовками їздити, се мало кому може вдати ся. „Вовка тягне все до лїса", аби не знати як довго єго освоювати. А всеж таки селянин Лепечко з Кубекова коло Томска на Сибірі так освоїв двох вовків, що їздить ними до міста на торг, як шваби псами. Вовки Лепечка є найдикшої сибірської породи, великі як найбільші собаки і бурої краски. Лепечко виберає ся небавом до Петербурга на візку запряженім вовками і везе на продаж освоєну лисицю, яку хоче продати за 500 карбованців. Вістка про єго приїзд викликала в Петербурзї сензацію. Лепечко розповідає, яким чином приймов він до того оригінального запрягу. Тому чотири лїта він мав одну коняку, але зїла її вовчиха. З мести Лепечко убив вовчиху, а її вовченята забрав і освоїв, привчивши тягнути візок.

— Розбишацтво в Ясельщинї. З Ясла доносять, до „Дїла" що через ясельський повіт на Жмигород перетягнула в напрямі ватага розбишаків, допускаючись кількох нападів по дорозї. Убито двох коршмарів. В околици настав переполох і пущено в рух жандармерію. Ватага має складати ся з пятьох розбишаків. Про її „дїяльність" подають такі подробиці: Дня 4. с. м. в ночи вломили ся розбишаки, виваживши двері, до коршми в Токах. Оден з них пострілив з револьвера коршмаря Спіру, наслїдком чого инші домівники, наробивши крику, повискакували крізь вікна. Сусїдуючий враз з коршмою Жид Кольбер, збуджений тим криком, вийшов зі свого дому на гостинець, але в тій хвили один з розбишаків ударив його колом по голові і вбив на місци. Колиж зачали збігати ся з села люди, розбишаки впали до одного господаря і зажадали, щоби він їхав з ними. Господар не хотїв дати фіри, а тодї розбишаки, не думаючи богато, господаря застрілили і запрягши його коні до візка, відїхали в сторону Угорщини. Досьвіта селяни в Бортнім горлицького повіта бачили, як гостинцем гнав візок та як змучені коні не могли дальше вже бічи. Тодї розбишаки позискакували з візка і побігли до недалекого лїса. В полудне того самого дня вони з'їли в коршмі в Баници (пов. Горлиці) обід і заплативши, втїкли знов до лїса. Дня 6. с. м. арештувала жандармерія в околиці Горлиць кількох угорських циганів а небавком при помочи селян зловлено в лїсї ще кількох, так що цїла ватага, зложена з 6 осіб, находить ся вже в руках справедливости. Між ними були дві женщини, переодїті за мужчин.

— Убите німецьких дослїдників в Хінах. Сими днями убито в Хінах двох німецьких дослїдників, д-ра Брунгубера і Шміца, членів наукової експедиції, що має на метї пізнати середину хінської держави. Виправа прибула під село Чапа і розложила ся табором на березї ріки Сальвен се границя Хін і північної Бірми, а мешкає там дике племя Лісу. Вечером коли Шміц уже заснув у шатрі а Брунгубер при сьвітлї лямпи писав свої замітки про податок, надбіг нараз слуга Хінець з вістию, що мешканцї сусїдного села надтягають гурмою, щоб убити обох чужинців. Брунгубер заявив, що виправа не наразила ся нїчим Хінцям, отже нема чого бояти ся. Заборонив навіть слузї взяти карабін, а зате дав йому кілька предметів на дарунок Хінцям. Опісля сїв спокійно і писав дальше, однак за хвилю тубильцї вдерли ся до шатра. Д-р Брунгубер думав, що се певне якась депутація, і піднїс ся, аби її приняти. В тій хвили одержав списою удар в груди. Зміркувавши, що ве напад д-р Брунгебер хотїв добути револьвера, але на нього посипали ся удари шабель, так що дослїдник, тяжко покалїчений мусїв утїкати. Хінцї кинулись на слячого Шенїца і вбили його, посїкши прямо на кусники. Тимчасом Брунгубер дістав ся до ріки і поплив з водою цїлу милю, аж опинив ся вкінци на мілинї. Тут пролежав на піску до рана. Однак Хінцї шукали за ним цїлу нїч. Знайшовши його на лаві піску ледво живого, зрабували йому одїж та папери а самого кинули в воду, де він щез у фплях. Так само вбили дикуни одного із слуг експедиції, а другого і кухаря Індийця взяли до неволї. Місіонар Монбайґ, котрий перший дізнав ся про убитє німецьких дослїдників, повідомив про се хінське правительство, а се вислало зараз виправу, котра має викупити від дикунів увязненпх. Папери обитих Німців дістали ся вже до рук місіонаря, котрий вислав їх до Кольонії, звідки походили оба дослїдники.

ВЕЛИКИЙ ПАРОХІЯЛЬНИЙ БАЛЬ

відбуде ся 8. Новембра, о 6 год. вечером при участи всїх братств місцевих на дохід гр. катол. церкви в Carnegie, Pa. в німецькій гали. Музика добірна. Люнч досконалий забава знаменита.

Вступ: мущини 50, женщини 25. Запрашає ся всїх місцевих і дооколичних Русинів.

Комітет.

ПОТРІБНО СЕЙЧАС

старшої жінки до веденя дому сьвященника. Зголошеня приймає редакція „Свободи."

РУСИНИ! Спомагайте своїх Русинів. — Посилайте гроші до краю, купуйте шпкарти в Руській спілцї **Ruthenian Exchange Co., 184 Hudson Str., New York.** Удавайтесь також до неї в справах ґрунтових і військових, котрі ся Спілка точно виконує.

Руcько-анґлійський Словарик „ТОВАРИШ"

ПІДРУЧНИК ДЛЯ НАУКИ АНҐЛІЙСЬК. МОВИ

Ся осемиста незвичайно практично уложена книжка є дійсно одинокий товаришем і учителем для кождого Русина в Америці. В нїй найдете всї інформації і розмови, потрібні в щоденнім житю. — Сторін 256. Тверда оправа. Ціна 60 цнт. — Замовляти у:

ANDREW SAWKA
52 Greene Str., Jersey City, N. J.
— АҐЕНТАМ ЗНАЧНИЙ ОПУСТ. —

„ДУШПАСТИР"

се прекрасна, щиро-руська церковно-народна ґазета.

Виходить в Ню Йорку кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі сьвіта. В ,,Душпастир-и" друкують ся важні для всїх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. ,,Душпастир" всїм подобає ся — всї єго хвалять.

Коштує на цїлий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш **$1.20.**

G153 **Читайте, що пишуть за „Душпастир":**

Canora, Sask., Canada, Март 29, 1909.

Всечесна Редакціе Душпастиря! — ...Признаю Вам щиру правду, що ніяка часопись так не вдоволила мене, як ся наша, дорога часопись „Душпастир"... Ся часопись то есть так, якби в дуже сильну посуху, легкий, маннистий дощ... Нехай засіяне благодать Божа над сим початком так гарного і сьвятого дїла! — З поважанєм Олекса Хабун.

Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастиря", майже що дня. Тож замовляйте „Душпастиря" чим-скоше для себе і для Ваших сповїй і знакомих тутки і в краю.

„Душпастир" повинен бути в кождій руській хаті.

Гроші на ,,Душпастир" треба посилати (найлїпше почтовим моней-ордером) на імя:

Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Позір, Братя Русини! Я виробляю в найлїпшого матеріялу за найнижші цїни

Братскі шапки, Відзнаки, Паси, Брошки, Фани, Хоругви, Уніформи, Печатки всякого рода так для братств, як і для поодиноких осіб.

Продаю майлїпші види в житя Ісуса Христа від Рождества аж до Вознесенія. Продаю тоже книжки до моленя і сьвітскі: руські, польскі і словеньскі по дуже нивьких цїнах. — Єсьм Русином, а до того членом Р. Н. Союза. Проч з чужими! Удавайтесь лиш до свого! Як хто знає, най так пише. За роботу ґварантую. Моя адреса така:

Stefan Kalakuka

215 Moran Court, — Scranton, Pa.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Їх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Ґут Кульчицький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андр. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 816 N. Franklin St., Philadelphia. Pa.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — Принимая членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.
В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00,
В разі утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $500.00.
Коли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, муспть вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всї гро і належитості до кас Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касіра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний Секрета опісля відсилає їх до Голов. Касіра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Ч. 1052. КВІТ $500.00 на пятьсот долярів, котрі п. Анна Спінь отримала як посмертну запомогу по мужу Трифонї з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Trauger, Pa. 4. вересня 1909.
Анна Спінь.

Сьвідки:
Митро Тарбай.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 25.
Митро Тарбай предс.,
Михайло Ющак секр.

Ч. 1055. КВІТ $400.00 на чотириста долярів, котрі п. Михаїл Фецих отримав як посмертну запомогу по женї Аннї з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Scranton, Pa. 8. октобра 1909.
Михаїл Фецих.

Сьвідки:
Андрей Гудак,
Мих. Здіва.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці Відділ (число) 40.
Іван Лезїньский секр.
Семан Ширяк предс.,

Ч. 1065 КВІТ $500.00 на пятьсот долярів, котрі опікун, The Barclay Westmoreland Trust Company в Greensburg, Pa. отримав як посмертну запомогу по Франку Барщ з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

New Alexandria, Pa 28|9 1909.
Barclay-Westmoreland Trust Co.
D. P. Hudson
Trust Officer.

Сьвідки:
H. H. Murdock,
Manson Barclay.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 82.

No. 39. КВІТ $15.00 на пятнайцять долярів, котрі п. Андрей Сисак отримав як посмертну запомогу по донці Марії з Головної Каси Руского Молодечого Союза в Америці.

Olyphant, Pa. 15. октобра 1909
Андрей Сисак.

Сьвідки:
Юрій Хиляк,
Стефан Сисак.
Від місцевого Уряду Руского Молодечого Союза в Америці. Відділ (число) 19.
К. Фалат предс.,
Стефан Сисак секр.

І ух в відділах Р. Н. Союза.

PORT BUCKLEY, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. подає до відомости, що нових членів в віці від 16 до 25 літ буде принпмати без вступного, а від 26 до 40 літ за половину вступного протягом двох місяців: жовтень і листопад. Тому кождий Русин повинен скористати з нагоди і прибути на мітинґ, який відбуде ся 17-го жовтня с. р.

Ст. Запоточний секр.

TERRYVILLE CONN. бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 54 подає до загального відома, що буде принимати нових членів без вступного до братства, а до Р. Н. Союза після статутів в місяци жовтни і листопадї. Просимо всїх братів Русинів з Тервил прийти на ті два мітинги і приступити як найчисленнїйше в члени.

М. Бобик прд.,
Ф. Лига кас.,
Юрий Цїхонь секр.

NANTICOKE, PA. бр. сьв. о. Ник. від. 249. подає до загального відома, що мітинґ відбуде ся 1-го падолиста о год. 1-ій по пол. в гали ч. 21 Маркет стр. (Мих. Домович). Взиває ся всїх членів щоб безусловно явили ся, бо неявивший ся член заплатить 50 ц. карп.

Л. Вельґош секр.

JEANETTE, PA. бр. сьв. Дим. від. 207. подає до загального відома, що 14-го листопада відбуде ся річний мітинґ в новій гали на 4-ій ул. Початок о год. 1-ій по пол. Справозданє касове і вибір нового уряду. Кождий член безусловно мусить явити ся і виправнати всї свої залеглости бо в противнім разї зістане виключений з Р. Н. Союза і з братства. Неявивший ся член заплатить 1 дол. а урядник 1.50 дол. кари.

Мих. Клим предс.,
Мих. Шандрович секр.

NEW FLORENCE, PA. бр. сьв. Вас. від. 113 подає до загального відома, що дня 18-го листопада с. р. відбуде ся річний мітинґ. Вибір нового уряду і справозданє касове. Явити ся мають всї члени безусловно. Неявивший ся член заплатить 1 д., а урядник 1.50 кари.

В. Хохла пр.,
А. Ґеферт скр.

DERRY STA., PA. бр. сьв. Івана Хрест. ч. 227. повідомляє всїх своїх членів, що братство зістало запрошене на посьвященє гр. кат. церкви в Ню Александрії, яке має відбути ся 31-го с. м. Після ухвали мітинґу порішено взяти участь і треном поїхати до Donohoe рано 31-го Просить ся уважати на час, як де трен іде (на Derry о 8.28 рано). Член не взявший удїлу в тім походї заплатить одного доляра кари на сю церков, і то без вимівки „що мені далеко".

Василь Баран предс.,
Юстин Медвідь скр.,
Антін Королевич кас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балїв, представлень, сходин і т. п. друкуємо в „Свободї" по цїнї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

СКРЕНТОНЦІ, ПОЗІР!

Заходом читальнї ім. Мир. Сїчинського відбуде ся — на дохід церкви сьв. Володимира в Скрентон, Па. — театральне представленє

„ПАН ПИСАР"
і БАЛЬ

дня 6-го падолиста 1909 р. в Мюзик гали 213 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. Початок балю о год. 5 веч., а представленя о год. 8 веч. Вступ 35 цнт. і 25 цнт.

Просить ся Скрентонців і дооколпчних Русинів о численну участь, а комітет докладає всяких старань, щоби кождому задосить учинити. Комітет. 41-43

Баль

заходом Бр. сьв. Івана Хрестителя
В CHANCEY, PA.
відбуде ся **дня 30-го с. м** на гали ч. 2 West Main Str., PLYMOUTH, PA.

Усїх Русинів Українців, місцевих як і з околиці запрошує ся як найсердечнїйше. За комітет

І. Терпливець,
Мих. Ільчук.

Оголошенє.

Іспитований дяко-учитель з теноровим голосом знає сьпів хоральний, представленя театральні, пошукує посади.

Котра з парохій потребує дяко-учителя зволить ласкаво зголоситись на адресу:

Michael Klimko,
439 — 3rd Street,
42-43 Troy, N. Y.

Всїм інтересованим подаю до відома теперішню мою адресу:

Rev. V. S. Hryvnak,
Box 182,
40—43 Ramey, Pa.

ВІД ДИРЕКЇЇ „РИЗНИЦЇ" В SHENANDOAH, PA.

В Шенандоа, Па. заложено при церкві сьв. Михаїла велику торговлю церковними річами

під назвою
„РИЗНИЦЯ".

„Ризниця" містить ся в старій церкві на W. Centre St., а побіч готових річей, як фелонів, евангелій, стихарів, чаш і т. д. буде також робітня на замовленє; також ріжнородне сьвітло церковне на складі.

Просимо в кождім случаю удавати ся до „Ризниці" в Shenandoah, Pa. Цїнники вишлемо до всїх парохій в короткім часі.

Адреса:
„Ryznycia"
114 Chestnut Str.,
37— Shenandoah, Pa.

Руські образи

ВЕЛИЧИНИ 20х24 ЦАЛЇВ
можна дістати у руского
ФОТОҐРАФА.

Збірка портретів 16 козацких Гетьманів, красно украшені старинними воєнними приборами лиш - - - - - - - 2.00

Мальований портрет Мирослава Сїчинського - - - - 6.00

Мальований портрет Преосьв. Сотера Ортинского - - 6.00

Сї образи повинні знаходитись в хатї кождого руского патріота.

Грошї треба посилати на Моні Ордер:

Haniaks Studio of Photography,
613 Carson Str.,
S. S. PITTSBURG, PA..

ДОБРИЙ БИЗНЕС

Потрібно партнера з капіталом до 300 дол. до доброго бизнесу. Женщина або мущина. Знаменитий дохід ручить ся. Близша відомість в редакції „Свободи".

Адрессний стол Монтреал

глядає:

1) Микола Заворотний, із села Волсто-баби, Тернопільского повіту, Галичина. Тому два роки приїхав з братом до Монтреалю, та виїхавши з відти не подав своєї адреси.

2) Стефан Ончуряк із Кучурмари, Буковина; Компанія хоче помирити ся в справі калїцтва;

Всї ті, у котрих Контрактори відобрали тикети в Квібеку нехай подадуть свої точні адреси до:

ADRESSNY STOL,
MONTREAL.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подає ся до відомости, що в Troy, N. Y. рушила робота для дівчат! Численні тутешні фабрики, де прасує ся сорочки, ковнїрики і т. д., потребують до стало ї роботи много дівчат, котрі тижднево зарабляють від $6.00 до 15 долярів. Котрі з руських дівчат хотїлиби добре зарабляти і мешкати в красній нашій місцевости, де єсть гр. католицька церков, руська школа для дїтий і старших, де єсть красно розвиваюче ся Братство і Сестриндво, — тих просимо як найскорше прибути до Трой, Н. Й. і зголосити ся до:

Hryhorij Rafun,
349 2-nd Str.,
40—43 Troy, N. Y.

Потреба робітників

до счищуваня землї, на котру вивозять з міста попіл і т. д., також до вибираня там фляшок, шмат і паперів вивожених з міста. Праця тревас від 6·30 рано до 5·30 попол., з одногодинною перервою на обід. Платня $20.00 на місяць з вільною шопою на мешканє. Виплата кождого 10-го в місяцю. Адреса:

DEMETRIO LOPRETE
203 Frelinghuysen Ave., Newark, N. J.

ВЖЕ Є ТУТ
Календар „Просьвіти" НА РІК 1910.

Ся поважна книга, обнимаюча 384 сторін, ві 145 обрасками величини 7 3 четвертини через 10 і 1 четвертина цалїв, коштує лише 50 цнт., в чого 11 цнт. припадає на оплату почти. Календар сей продаємо без жадного зарібку, бо вповні, що і в краю мусїлисьмо почту оплатити, для того, що нашою задачею є як найбільше добрих книжок розпространяти поміж Українцями, щоби випередити всякі жидівську спекуляций ні видавництва

Кождий Русин-Українець повинен собі той календар купити. Головний склад в

Ruthenian Book Store,
439 N. 6th Ave.,
Scranton, Pa.

БУЧЕРНЯ НА ПРОДАЖ.

З причини мого від'їзду з сего плейзу, продам Русинови мою добре уряджену бучерню дуже дешево. Бизнес знаменитий і ся бучерня знаходить ся між руськими людьми напротив руської церкви. 41-44

Моя адреса:
Joseph Kalusky,
1340 Newport Ave.
Northampton, Pa.

Фарми

дуже добре загосподаровані від 900 до 5000 долярів маю на продаж і до мене прошу зголошуватись.

Fr. Przestrzelski,
40-42 Chesterfield, Conn.

Пять штук за одного доляра.

1) Книжка з котрої можна виучити ся показувати більше як 200 штук, що кождий аж здивує ся. 2) Книжка, дуже цїкава повість. — „Оповіданє про Алїбабу. 3) Тузин дуже красних листів, друкованих до Родичів, Брата, Сестри, Дівчини і много иньших. 4) Штучна фотоґрафия; кождий може сам для себе в дома зробити фотоґрафію; образ великий 16х20 цалїв. 5) Перо атраментове до котрого наливає ся атраменту і може писати як сухим олївцем а папір незаливає ся, дуже красно пише. Грошї висилати в листї реджістрованім. Пишіть на адресу: A. M. Wasiurkov, Box 17, St. Francois, Mo.

Що Ви читаєте?

Найкраще з'ужиткуєте свої вільні від праці години, коли будете читати

Популярно-наукові книжки
Час — то гроші; знаття — то сила!
КУПУЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Про Сьвіт Божий, астрономія 365 обр.	35 ц.
Про Небо, 2 части	35 ц
Про Автономію України	20 ц.
Начерк Іст. Українськ. Літератури	80 ц.
Черниговка — Бувальщина 228 стор.	50 ц
Петро Сагайдачний	25 ц.
Перекази Старшого Сьвіта	20 ц.
Про Канаду — яка се земля і люди	10 ц.
Праця та Капітал	10 ц.
Про укр. Козаків, Татар та Турків	10 ц.
Кайдашова Сїмія	30 ц.
Сара Кру	15 ц.
Захар Беркут	75 ц.
Лис Микита	50 ц.
Заворуха, в 2-х частях	40 ц.
Тисяч й одна ніч, арабські казки, 3 части	2 дол. 25 ц.
Український Декламатор: Досьвітні Огні — Поезії і проза	1 дол. 50 ц.
Пісні про Канаду і Австрію	40 ц.
Домашний Писар — взори листів руських і англїйських	35 ц.
Учебник англїйської мови з грамматикою і словарем, 380 сторін великого формату	1 дол. 50 ц.
Історія Літератури в гарн. оправі	2 дол.

Пишіть ще днесь за нашим загальним катальгом. Маємо найбільший склад найдешевших книжок в Америці. Цїнник посилаємо даром.

RUSKA KNYHARNIA
435 Selkirk Ave, Winnipeg, Man., Canada

Руський лїкар зі старого краю
Др. М. Висоцкий

Спеціялїст в мужеських, жіночих і дїточих недугах.

Office 142 Ferry Str.,
2 NEWARK, N. J.
ГОВОРИТЬ ПО РУСЬКИ!

1910 КАЛЄНДАРІ 1910

Загальний великий з пересилкою 90 цт.

Всї руські календарі замавляйте в Knyharni Nowostyj, Box 21 S. Pittsburg, Pa.

ДЕ ЄСТЬ?

(Mina) Мілянна Станчак, жена Антона Станчак. Лишила свого мужа хорого дня 1. Вересня, забрала спору суму грошей і пішла глядїти нового. Походить з села Сквїртне, пов. Горлиці, з роду Кода. Літ 32—33, середного росту, після свого стану груба, волосє чорне, очи пивні, має золотий зуб, який, коли вона сьміє ся добре видно. Перебуває десь в околицях Pittsburg-a з своїм коханцем бльондином; кромі сего є 4 літна дочка сего кавалєра разом з ними. Хто би знав проню, нехай притримає ї детективами та дасть знати на адресу:

Anton Stanczak,
59 Morris Str., Jersey City, N. J.
За се дістане надгороди 10 дол.

Позір, Русини в Шікаґо!

Подаємо до ласкавої відомости, що ми полагоджуємо старокраєві справи, як: контракти купна і продажі, інтабуляції власности і ввінтабульованя, виробляємо повновласти потверджені через конвулят, стягаємо спадки, пожички і всякі довги старокраєві. — Продаємо домп, ферми, льоти, пожичаємо гроші, асекуруємо від огня, продаємо карти корабельні, посилаємо гроші до старого краю. В офісї працює Русин, п. Воломир Богачевський. 40-43

СВІЙ ДО СВОГО!
ЯКІВ КУЛЇК
1153 W. Chicago Ave., бливько Centre Ave

Накладом „СВОБОДИ" вийшли
Папері листові

окрашені гарними вінетами і портретами наших руских ґеніїв — Продає друкарня „Свободи" по цїнї 50 цнт. за 25 штук.

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братскі	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник померших душ	10

1м з 17 камінями
Желїзничий годинник для мущин і жінок, вакручує ся без ключика, позолочуваний, з ґваранцією на 20 літ, подвійні куверти красно вирівані. Ходять безусловно точно та спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 і за звороном пересилки, в тим правом, що кождий може його оглянути, і если йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланцушок в дармовісом — додає ся даром до кождого годинника.

Excelsior Watch Co.,
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

EMIL BACHMAN
BADGES, FLAGS, BANNERS & CAPS
589 SOUTH CENTER AVE.
CHICAGO

Найбільша чесько-словенська і христіянська фірма прапори, ґузики, братські відзнаки, шапки
та усї річи потрібні для братств в Америці
ЕМІЛЬ БАХМАН
580 So Centre Ave., Chicago, Ill.

Пишіть по наш великий, 60 сторін численний катальог, в якім містять ся також сотки похвальних листів від всїх славянських братств в Америці. Пишіть до нас по словенськи або по руськи — як хто уміє. Знаємо по руськи читати але відповідати будемо по словенськи. 50—

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

В місяцю вересню 1909 р. приступили до Р. П. С слідуючі члени.

В. 1. Лучковець Гриць дит.
В. 2. Масинич Гриць, Бортничак Іван.
В. 3. Перуцкий Іван, Дзюла Іван, Телех Наста, Стахурский Іван Волф Петро, Домінї Антін.
В. 10. Обуханич Іван, Карляк Петро, Карляк Данько; Хомана, Смереканич Дмитро, Децьо Юлія, Горбаль Настя, Туз Іваш дїти.
В. 12. Бибель Теодор.
В. 16. Сливка Василь, Ярона Кондрат, Піпа Іван.
В. 17. Війтик Матій.
В. 19. Хома Текля, Спольский Іван дит.
В. 20. Фринчко Іван, Капець Милька дит.
В. 23. Главачик Іван.
В. 25. Кулик Петро, Смеречняк Петро, Рибніцкий Петро.
В. 26. Ставіский Васпль дит.
В. 27. Іляр Крайняк, Білиця Андрей.
В. 28. Кріль Ігнац.
В. 29. Озога Іван.
В. 31. Кухар Андрей.
В. 33. Байда Дмитро, Калуский Йосиф, Несторик Василь, Суп Теодор, Ґонтарік Стефан, Іванець Петро, Ядах Йосиф, Коваль Михайло, Карай Сафат, Гурил Іван, Чорний Данило, Назар Стефан, Мальований Гриць, Неетор Анна дит., Шум Кароль дит., Суп Іван дит.
В. 36. Сим Петро.
В. 38 Малиса Іван.
В. 39. Матвій Денис.
В. 40. Бяльковский Феликс; Васьків Михайло, Васьків Марія, Васьків Елисавета дїти.
В. 42. Фишер Михаїл, Скамай Григорий.
В. 46. Матляк Іван, Мітерко Іван, Лозар Юрий дит.
В. 47. Приставш Юрий, Ницбарский Людвік.
В. 48. Матурканич Петро, Щитиньский Михайло.
В. 49. Кнап Стефан.
В. 52. Гачиньский Владислав, Горчиньский Зигмонт.
В. 56 Андрей Герлях дит.
В. 59. Кобзович Іван, Пєтровский Кароль Пєтровска Владислава дит., Пєтровска Марія дт.
В. 62. Паславский Григорий.
В. 67. Кукура Іван, Рапавий Стефан.
В. 70. Решетило Роман, Герасимів Никола, Туренчак Василь, Костів Стефан, Монячин Федор Білик Григорий, Сожаньский Д., Бобко Тимко, Вдовіцкий Станіслав дит.
В. 72. Волошинович Андрей, Чорний Теодор.
В. 78. Беднаш Петро, Совчук Проць, Заруцкий Василь, Базар Михайло, Сухиня Томко, Пусик Семко.
В. 79. Шалїнї Михаїл, Незнаний Френк.
В. 80. Качала Юрко, Яськів Василь.
В. 84. Біганич Михайло, Качур Михайло.
В. 92. Малїшевский (Людвиків) Михаїл, Терпливець Григ. дит., Терпливець Анна дит., Обаль Марія дит.
В. 94. Мотика Франчїшек.
В. 95. Добровяк Антонї, Солиш Семан.
В. 96. Лазор Василь, Лапіцкий Петро дит., Пук Марія дит., Гомель Николай.
В. 97. Шептак Петро.
В. 98. Чорний Іван.
В. 99. Цупа Петро, Юсько Мариняк, Шевчик Михайло, Фрут Михайло, Лазоришин Петро.
В. 104. Капцю Стефан, Котляр Андрей.
В. 106. Куземчак Петро, Дрозд Йосиф.
В. 108. Потавский Кость.
В. 109. Диня Петро, Ґалас Петро.
В. 111. Катиньский Іван.
В. 114. Хомяк Михайло.
В. 116. Стадник Іван.
В. 117. Моравский Петро, Зюбрицький Петро, Кефор Михаїл.
В. 117 Орловский Альойзий, Рокицкий Володимир, Сьвістак Альойзий, Ярема Йосифа.
В. 122. Бача Марія, Гвіздяк Анна.
В. 123. Майбук Гриць, Товарніцкий Стефан, Вівчаровский Олекса, Сіньгалевич Григорий.
В. 124. Еруцяк Павло, Стержиньский Іван, Бубняк Прокоп, Драбик Андрей, Явний Федько, Онушканич Іван, Крайняк Никола, Звіженьский Мих., Горбовий Іван, Стець Гриць, Кучма Осиф, Бабяк Гриць, Романьский Лешко, Бала Дмитро, Потрайко Гринько, Вербівский Дмитро, Бруцяк Яцко, Лазар Никола, Бабяк Стефан, Баца Андрей.
В. 126. Креніцкий Миколай, Малинич Василь.
В. 128. Наймик Стефан.
В. 130. Фордичка Андрей, Василик Іван, Гладьо Тимко, Баранецький Мих., Ланик Никола, Серветник Дмитро.
В. 132. Лесь Іван, Пуц Алексий.
В. 134. Козель Андрей.
В. 135. Жупко Григ., Ґрешко Василь.
В. 139. Тримак Митро.
В. 140. Оленич Теодор, Баран Іван, Крайовский Андрей.
В. 141. Осташ Йосиф, Корчиньский Йосиф.
В. 142. Костич Іван.
В. 144. Голуб Текля.
В. 145. Бойчів Прокоп.
В. 147. Герман Гриць, Біленький Іван.
В. 153. Михавко Теодор, Дрофир Васпль, Питяк Стефан.
В. 157. Петровска Катерина і Стецура Михайло дїти, Ноґач Гриць, Русенко Алексий.
В. 158. Козак Юрко.
В. 159. Рогатиньский Петро.
В. 154. Ґузей Майк.
В. 169. Дрозд Стефан, Кирік Іван.
В. 171. Сирко Антін, Скрабут Дмитро, Венґрин Петро, Корнецький Антін, Добош Іван, Ганяк Іван, Негребецький Мих.
В. 176. Секот Теодор.
В. 178. Смарж Марія, Смарж Іван, Хрупяк Антін дїти, Завіньский Модест.
В. 179. Мізюрко Бартко, Ружило Стефан, Сьвідіньский Стеф. Кузів Петро, Коваль Михаїл, Маліцкий Василь, Базян Теодор Онуфрей Іван.
В. 180. Рудніцкий Болєслав.
В. 182. Федак Павло, Забродничек Кароль, Баран Олекса.
В. 184. Роман Михаїл, Стець Мих., Стець Василь, Дігенес Ів.
В. 185. Соколь Михайло.
В. 186. Цмар Елисавета.
В. 188. Лутняник Гриць.
В. 189. Попадинець Василь.
В. 190. Кійнар Йосиф.
В. 192. Німий Федько.
В. 197. Пізнак Сенько.
В. 199. Тереса Пашена (шурлий).
В. 202. Ревак Анна.
В. 207. Югас Марія. Печінька Мих.
В. 208. Ковальчик Гриць, Зелєняк Іван, Данчак Михайло.
В. 211. Теребуш Мих.
В. 219. Цап Яцко, Шрамко Елїк.
В. 220. Дивиняк Семен, Подоліньский Йосиф, Олексів Петро.
В. 222. Гентош Іван, Комаровский Адам; Бікар Анна, Білий Зуза, Білик Анна дїти.
В. 223. Коцаба Франко, Хотяк Александер.
В. 223. Попік Іван, Сурґент Михайло.
В. 224. Сорокач Іван.
В. 225. Патерак Іван, Бейба Андрей, Клїщ Василь.
В. 234. Красновский Яков, Ґалїновгч Микита, Нерода Петро. Вальчишин Василь.
В. 235. Димков Іван, Димков Михайло.
В. 236. Балик Марія, Балик Анна.
В. 237. Федина Теодор, Багрій Антонїй, Копчак Сенько, Нікляш Яков, Хоміщак Василь.
В. 239. Кравс Йосиф.
В. 244. Добряньский Дмитро.
В. 245. Доманьский Мих.
В. 247. Савчук Олекса, Долеґа Васко.
В. 248. Кобиляньский Федор, Ґлїньский Стефан, Мокрий Петро, Тимошик Роман, Онищук Андрей.
В. 249. Крицко Николай.
В. 250. Михалїк Олекса, Крайник Петро, Лишчишин Мик.
В. 252. Чех Марія, Пропер Марія.
В. 254. Барняк Йосиф, Мадей Йосиф Слївиньский Йосиф Стричик Мих.
В. 254. Каламін Алексій, Марко Ілько, Приставш Іван.
В. 255. Петрина Михайло, Ґеча Дмитро, Павлїщак Васько, Лесик Николай, Стахурский Й., Бадовский Петро, Савка Гриць Тріщила Петро.
В. 257. Сусловский Данило, Тичиньский Мих., Махомета Анастазія, Януш Теодор, Ференсович Антін, Шнайберґ Гелена, Махомета Стефан, Паляк Андр., Терплівець Юлія, Махомета П. І., Махомета Петро II., Мирдак Пайза, Романьска Марія.

Т. Лабовський,
Гол. Рекорд. Секретар.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи":

	цнт.
Америка	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба кляс і чому бобітники орґанізують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7	15
Дещо з історії православної місії в Америці	10
Дещо про звіоята	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6	15
Еміґрант	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Многострадальний народ, огляд історії українського народу	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
Образки і загадки	10
Оповіданя	15
Про відступників від рос. православія	10
Про нутро землї	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Про кінець сьвітз	15
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповідання	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америцї	20
Хто з чого живє	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-анґлійский тлумач	60
Польско-анґлійский тлумач	60
Молитвеники в красній оправі.	
Бог Надежда моя	$2.50
Хлїб Душі	2.50
Druh Duszi	1.50
Druh Duszi (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson St., New York.

„Гайдамаки"
МІСЯЧНИК

Передплата на рік 1·00 доляр.
В Австрії і Росії „ 1·50. доляра.

Адреса: „Haydamaka"
639 East 11 Street.
New-York N. Y.

Россійсько-Американська Лїнія.
Одинока без пересїданя лїнїя поміж Росією а Америкою.

Почтові пароходи

Пароход „Бірма" — жовтня 2-го 1909.

Двошрубовий пароход „Россія" — листопада 6-го 1909.

Ті, що їдуть в кабінах суть увільнені від оглядин в Кестлґарден і висїдають впрост в порті, если они вістали оглянені через лїкарів і урядників на шифі.

Цїни умірковані.

За близшими інформаціями звертати ся до:

A. Johnson & Co.,
Gen Pass. Agent,
27 Broadway,
NEW YORK, N. Y.

МЕТАЛЕВІ
ОБЦАСИ І ЗАПЯТКИ
ЗРОБЛЕНІ ЗІ СТАЛІ

Для майнерів, Каменярів, Фармерів і всїх, котрі працюють при тяжкій роботі.

Защадить вам видаток на чоботи. Легко дадуть ся прикріпити. Ваш продавець чоботів має на складї чоботи заосмотрені сими обцасами, або швець вам їх наложить. Они перетревають самі чоботи. Одна пара зробить зі старих чоботів нові. Пишіть по цїник.

UNITED SHOE MACHINERY CO.
BOSTON, MASS.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

Можна єго бачити в офисї:
від 8-ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попл.,
від 7-ої до 10-ої вечер.

Old P one 1269—B.

ЧИТАЙТЕ!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кождо братство приналежне до „Союза", повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протокольову.

На сї книжки повинно кождо братство заслати 5 долярів до каси „Союза".

РОБЕРТ VON МОШИСКЕР,

Кандидат до найвисшого суду в Пенсильвенії

Дня 2-го листопада 1909 р. відбуде ся голосованє на вибір судії до найвисшого Суду в стейті Пенсильвенія. На сей високий уряд вибирають найспосібнїйшого чоловіка, який дав докази знаня права і безсторонности в поступованю судейськім зі сторонами спорючими. — Таким чоловіком есть власне Роберт von Мошискер, теперішний судія в Филядельфії. Єго отець походив з Галичини, а перенїс ся до Америки в часі борб за свободу. Осївши в Вашінґтонї став доктором і професором висших шкіл. Оженив ся з Американкою но в недогім часі помер полишаючи сиротою 13 лїтного Роберта, свого сина. Мати умерла також. Бідний хлопчина помимо сирітства став ревно учити ся, доки не покінчив всїх шкіл, а відтак права. Що учив ся пильно і знав добре права, видно зі сего, що в коротцї став помічником Прокуратора, а опісля самостійним судією в Филядельфії. Тут дав докази свого знаня і безсторонности та позискав собі узнанє всїх високо поставлених людий. В послїднім часі поставили єго кандидатом до найвисшого суду в Пенсильвенії. Обовязком всїх Славян горожан Американських есть дати свої голоси у вівторок, дня 2-го листопада 1909 р. на Роберта von Мошискер, позаяк такий чоловік заслугує на се, тим більше, що він не встидає ся свого роду анї свого походженя. Сей муж есть заразом взором для нас, як ми повинні працювати в Америцї, аби собі своєю працею заслужити на узнанє тутешних горожан. — Давби Господь Бог, щоби руські дїти в Америцї пішли слїдами сего красного і взірцевого чоловіка, Роберта von Мошискер.

Повідомляю Вп. Родимців, що отворивем в Ню Йорку

„Заграничну канцелярию адвокацку"
і Бюро земельних і торговельних полагоджувань

де перепроваджую всякі справи судові і нотарияльні в Ст. Краю і полагоджую всї справи тутейші за посередництвом визначних адвокатів американських. Удїляю інформацій і посередничу у всїх справах бізнесових, торговельних і земельних. Продаю і купую лоти, фарми і доми. В моїм **„Головнім бюрі військовім"** полагоджую фахово, яко резервовий офіцир австрийський, всї справи військові **з повним забезпеченем** на случай повороту до краю.

ШИФКАРТИ по цінах компанійних продаю на всї лїнії корабельні.

Поручаючись отсим ласкавій памяти маю повну надїю, що я, яко щирий Українець а при тім чоловік фахово образований (посїдаю австрийські студия правничі), буду в можности задоволити вповні кождого в якій небудь справі, а маючи зносини а визначними людьми, і будучи добре обзнакомленим з Американськими обставинами, буду в силї перепровадити кождо справу відповідно вимогам тутейших приписів.

З поважанєм

Emanuel Teodorowicz,
FOREIGN LAW OFFICE,
150 E. 7th Street, NEW YORK, N. Y.

Специяльна оферта.

Саме тепер трафляєсь Вам рідка нагода купити „Globe" ФОНОҐРАФ разом з 12 рїжними співами по цїні лише: **$14.75.**

Так приступну оферту даємо тому, бо хочемо загал запізнати з нашими новими українськими рекордами. На обох сторонах плити суть відмінні занятя (пісні). Наш „GLOBE" фонограф є прекрасно полєрований, з машинерією нерворядної конструкції, з трубою цвітисто приздобленою і з плитою 10 цалевою.

Жадайте нашого Катальоґу **українських і польських** рекордів 10 цальових в цїні 65 цит. за штуку. Єсли Вам наш товар не до вподоби, звертаєм гроші назад. Прошу писати польськими буквами.

Globe Record and Supply Co.,
213—215 East 4th Street, NEW YORK, N. Y.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

С. В. Коріцин.

Засуд смерти.

(З російського).

Ґенерал Заборов якого ненавиділи Жиди і боялись як огню, проходжувавсь зворушений по своїому ґабінеті.

На великому столі лежав затверджений перед хвилею вирок смерти, виданий воєнним судом на Антонія Плюхова. Коло вироку лежав лист, який ґенерал перед хвилею одержав; відділ революційної партії повідомлював ґенерала, що в наслідок його діяльности видано на нього засуд смерти, а його виконанє наступить назабаром.

— Дурниця — говорив до себе — хочуть мене перелякати. Покп житиму, сповнятиму свої обовязки.

Пристанув.

— То тільки нерви — сказав попиваючи поволи води. — Я нїколи не думав, що мусїтиму колись скаржитись...

Нагло дійшов до нього наглий ґамір счинений на вулиці. Якась женьщина голосно кричала причім долїтали його голоси варти, що стояла перед домом.

— Пустїть мене до нього! — Пустить! Мушу з ним бачитись — чув ґенерал.

Завагав ся через хвилю, потім відчинив вікно і поспитав острим росказуючим тоном:

— Хто там на долї? Чого хоче та женьщина?

Варта випрямилась.

— Якась женьщина хоче добутись до помешканя вашого превосходительства!

— Чого хочете? — Запитав ґенерал з вікна.

— Мушу з вами поговорити! Прикажїть мене впустити. Нема в мене супроти вас злого заміру. Тільки на одну хвилину, се річ дуже важна! Прикажїть людям, щоби мене не здержували — закликала женьщина.

При сьвітлї ліхтарнї побачив ґенерал якусь прилично убрану жінку.

— Перешукайте мене, нїчого при собі не маю — говорила женьщина дальше, а по її голосї пізнав ґенерал, що була дуже зворушена.

— Пустїть її! Заведи її до мене! — приказав салдатови.

Лице його набрало звичайного, понурого вигляду. Перейшов через покій і похилився над бюрком.

Війшла женьщина. Мала около 45 лїт, лице її змарґене, вказувало на слїди колишньої краси і великої гризоти.

— Що маєте мені сказати? — Запитав Забуров коротко.

Женьщина глубоко зітхнула, а опісля зібравши всю енергію промовила:

— Нині одержали ви засуд смерти на Антонія Плюхова. Підписалисьте, розуміють ся?

— Підписав — відказав холодно.

Нечайно видалось йому лице женьщини знакомим, його огорнуло почуванє переляку.

— Як-жеж я міг поступити інакше? Я тільки виконавець закона а не законодавець!

Женьщина піднесла свої великі сиві очі з виразом безмірної погорди і гнїву.

— Пригляньте мені ся близче, Володимире Александровичу! Не пізнаєте мене? То я, Марія Іванівна Фєденко, Бувша студентка, жінка вашого одинокого сина Олексія.

Ґенерал остовпів.

— Коли ви прокляли свойого сина, що хотїв народови втворити очі, що оженить ся зі студенткою поклонницею нїгілїзму, тоді присяг собі, що свойого батька не побачить нїколи в житю. Додержав своєї присяги аж до смерти, а вмираючи казав присягти нашій дитинї, що нїчого нїколи від вас не прийме, та цїле своє житє пожертвує вітчинї, і нашій сьвятій справі, що теж і вчинив.

Ґенерал з зойком повалився на фотель.

— Деж та дитина? — запитав.

— Підписалисьте перед хвилею засуд смерти на неї. Не зоветь ся Плюхов, але Сергій Александарович Заборов, ваш внук, мій син!

Відітхнула глубоко, й говорила далї:

— По смерти Олексія, ми втїкли за границю; там виховала я його в ненависти до царського сїпача — його дїда. Бобма, яку кинув, не була призначена для бідного полїцийника, нї! Він був призначений до великого дїла! Не вдало ся... Однак може я.

Вірвала і дивилась на зломану стать ґенерала.

— Я не прийшла до вас по те, щоб випросити житє моєї дитини, нї... Я хтїла лиш пімститись за мене, за усїх моїх товаришів. Аж до смерти затямите, що ви всемогучий пан, убилисьте свойого власного внука, кров з крови вашої.

Замовкла вичерпана...

— Удаю ся завтра в далеку дорогу, з котрої вже не поверну, затим пустїть мене без перешкоди.

Вчинив рух якби хтїв її задержати, але вона зникла за дверима.

Скочив і підійшов до вікна. В сьвітлї ліхтарнї бачив, як йшла хитким кроком через вулицю і зникла в темряві.

Блудним зором поглянув ґенерал по комнатї. Втопив зір в портретї своєї покійної жінки; було се гарне, без виразу лице — не розуміли ся нїколи, тимто й смерть її діткнула його не дуже важко. Отворив бюрко і виняв малу фотоґрафію. Гарне хлопяче лице з розмріяними темними очима, нїжно обрисованих устах, а всеж понурим виразом глянула на нього.

Шаша! Шаша! прошептав, а плач затряс цїлим його тїлом Положив голову на фотоґрафії і позістав так через хвилю

Одинокий син, котрого любив цїлою душею, пішов між революціонерів, оженив ся з дївчиною, котра впливала на нього демонїчно і позістав на все втрачений для нього.

Він знав тільки службу і желїзною рукою намагав ся здусити визсольний рух в зародї, тимто й став ся небаром особистостию з найбільше ненависних в Росії.

О осьмій мусїв удатись на засїданє. Скочив і переглянув ся в зеркалї. Перелякав ся — проти нього виглянуло бліде, постаріле лице...

Коли о девятій годинї вийшов з засїданя, всїв до повозки і приказав коротко:

— В тюрму!

Поїхав.

— Алеж ту коптять у вас лямпи — сказав гнївно дозорцеви, що вів його через довгий, вузкий коритар. — А та воххість!

Сухітничий дозорець йшов на передї з лямпою, дріжучи на цїлому тїлї.

— То старий будинок, ваше превосходительство, а нафту купуємо у Самуельзона.

Станув перед низькими дверми.

— Тут? — запитав ґенерал суворим голосом.

— Тут, ваше превосходительство. Втворив скрипучі двері, а жовте сьвітло лямпи впало до вузької келїї.

Бліда, струнка стать, в сїрім вязничім одязї сидїла при столї. Вязень писав щось при млавім сьвітлї малої лямпадки.

— Знову послуханє? — сказав невдоволений. — Дайте менї при найменче тих кілька хвиль перебути в спокою. І так нїчого з мене не видобудете, хочбисьте мене на смерть замучили!

— Мовчіть! — сказав боязливо дозорець.

— Йди з відси — сказав ґенерал дозорцеви — хочу з ним поговорити.

Ґенерал позіставши одинцем з засудженом, поглянув на нього провірюючи. В тім блїдім, заморенім лици шукав чогось, що моглоб йому пригадати його сина, — в тім засуджений піднїс очі в гору з подивом, ґенерал здрігнув ся. Здавалось йому, що глядить на нього його покійний син.

Чого хочете? Може хочете мене намовити, щоби я не давав представленя товпі і вмирав спокійно? Не побоюйтесь, умру без нїяких драматичних сцен. Болить мене лиш, що так мало вчинив я в користь нашої справи. Але єсли не я, то мої товариші, доконають прецінь свойого.

— Ваша мати... — перервав йому ґенерал.

— Не говоріть нїчо! Моя мати... — крикнув вязень... — хочете мінї оповідати, що прийшла вас просити о моє житє. Не повірю в те нїколи! Волїлаби радше вмерти. Йдїть собі! Від мене не довідаєтесь нїчого!

Голос юнака дріжав, вічи йому сьвітили ся. Млаве сьвітло лямки, падало на дві так рїжні постатї, відбивалось в золотих еполетах і ґузиках ґенерала і падало на сїре убранє вязня.

— Не прийшов я до вас як ґенерал. Хотївбим вам тільки щось сказати, щось, що нас обидвох обходить, — сказав ґенерал з трудом.

— Ви? Мене? Не знаю вас! Єще раз вас прошу, даруйте мінї тих кілька годин, котрі мінї єще до житя позістали... зіставте мене самого.

Ґенерал приступив до вязня...

— Сергію! Я є твоїм дїдом!

Юнак скочив мов опарений.

— Ах то ви, ґенерал Забуров! Ви котрі видали на смерть тільки моїх товаришів! І ви приходите до мене на кілька годин перед смертию, аби тут відіграти комедію спочувань?

Замовк, а ґенерал з грозою споглядав в споганене ненавистю лице свойого внука.

— Длячого не йдете? Чи хочете своєю присутністю збільшити кару смерти?

— Хочу тебе від неї виратувати!

Ґенерал поглянув ще раз на молодця, що повалив ся на стілець.

— Будь здоров! — сказав дрїжучим голосом!

Не було відповіди. Втворив двері келїї і вийшов.

На другий день повішено Антонія Плюхова.

Ґенерал пережив смерть свойого внука тільки кілька днїв. Впав від кулї женьщини, яка й сей час опісля наложила на себе руку.

Користна праця для кождого!

Пошукуємо чесних людий до розповсюдненя нашого краєвого тютюну за сталою винагородою $18 00 тижнево. Ся праця есть дуже поплатна і легка для кождого Русина. В кождій місцевости знаходить ся много робітників, котріб хотїли такого тютюну, який курилиу своїй вітчинї. Отже ми кождому дамо до розпродажи власне такий тютюн і його працю коло розпродажи совістно винагородимо.

Пишіть сейчас по близші інформації і прібки тютюну, котрі висилаємо даром — залучаючи 2 ц марку на пересилку — до

Russian Tobacco Co.
132 Nassau St., Room 301, Dept. 8,
New York, N. Y. 40 41

„ТОВАРИШ“, анґлїйсько-руський підручник. Се нова книжка, з котрої можна найскорше і найлекше научити ся анґлїйської мови. 254 сторін друку. Редакція „Свободи„ продає по 60 цнт.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку
Доктор прав
ЮЛІЯН ЧУПКА
Конзулярний комісар.
Полагоджує всї справи в Галичині Процеса спадкові і ґрунтові. Відбор ґроші від довжників. Справи військові Споряджує контракти, повномочія і всякий документи. Перепроваджує інтабуляції і всї виписи гіпотечні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D P. O Box 372. WILKES-BARRE, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.
Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00.
Заснований 1864 року.
Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає ґроші до всїх частий сьвіта, позичає ґроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.
Ґроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

ОДИНОКИЙ РУСЬКИЙ ФОТОҐРАФ
ПАВЛО ҐУРДУС
77 Newark Ave., близько Henderson St., JERSEY CITY, N. J.
Прийдїть до моєї робітнї і придивіть ся моїй роботї, а яко правдивi знатоки переконаєтесь, що я більше даю, чим обіцюю. Фотоґрафії виконую старанно і в всякою точностию.
Дивіть ся добре на нумер дому!
P. HURDUS,
77 Newark Ave., near Henderson St.,
JERSEY CITY, N. J.

ВИРОБИ БРАЦКІ
машлі, шапки, відзнаки
хоругви, уніформи.
Цїнник і пробки висилає даром.
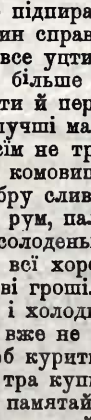
Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.
R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Русини Пітсбурґа і околиці!
Чи Ви знаєте, що
German Savings & Deposit Bank
на розі 14-ої і Carson ул., South Side,
Pittsburg, Pa.
є найбезпечнїйшим банком? Не знаєте, то загляньте до справозданя стейтових контрольорів, що узнали наш Банк за один з найсолїднїйших і найпевнїйших в Пенсильванії. Маєток 5,000.000,00. Платимо 4 проц.
Шифкарти на всї лїнії. Висилка ґроший, справи нотаріяльні, військові і т. и.
Й. Е. Рот, предс,
А. П. Міллер, касієр,
Ал. Бучак, ур. банку.

Свій до свого!
Нумо Братя! Свій до свого!
До Мамоша! Всї до одного!
Чужих усїх поминайте,
Тільки свого підпирайте.
Мамрош Русин справедливий,
А в бизнесї все уґтивий —
Хто-же хоче більше знати,
Прошу прийти й переконатись.
Горівки найлучші має,
Бо злих зовсім не тримає.
Й так віску, комовицю,
Для всїх добру сливовицю
Арак, коняк, рум, паленка
І кмінківка солоденька;
Вина рівнож всї хороші
І то за дешеві ґроші.
Пиво сьвіже і холодне —
Лучше бути вже не годне.
Є циґара, щоб курити
Лиш у него тра купити,
Тому Братя, памятайте,
Та до нього завертайте.
А ті, що з контрів приїжджають
Най сей адрес памятають:
Trof. Mamrosh,
110 Morris str.,
Jersey City, N. J.

Руска Аґенція Кораблєна і Пересилка Ґрошей
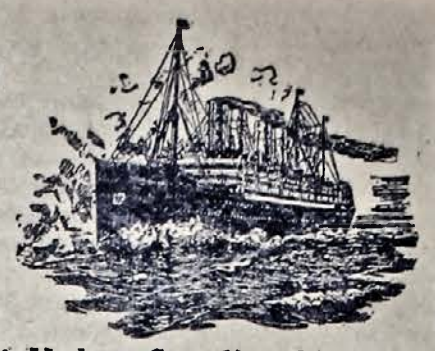
З капіталем 15.000 доларів і під контролею Стейту Нью Йорк.
184 Hudson Str., New York, N. Y.
Ся Контора залагоджує слїдуючі справи:
Пересилає Ґроші до всїх країв по цінах можливо найтаньших і як найскорше.
Продає Шифкарти на рїжні лїнії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтаньших цінах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує велкі инші справи зі судами і старокраєвими властями.
Полагоджує справи військові, як увільненє від асетирунку, військової контролї, увільненє від вправ і т. п.
Міняє ґроші — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.
Адреса:
Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Одинока взірцево уряджена
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“
затрудняє добре вишколений друкарський персональ, посїдає найновійші машини, як тоже рїжнородні гарні черенки і прикраси.
Виконує
всякі друкарські роботи
точно, гарно і по низьких цінах.
Впов. Родимцї, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза повинні з всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарнї „Свободи.“ — Адрес:
184 Hudson Street, New York, N. Y.

АРТИСТ РІЗБЯР
Евґеній Василенко
виконує усякі роботи
входячі в обсяг церковної штуки, як:
ІКОНОСТАСИ
ВІВТАРІ
ПРЕСТОЛИ
БАЛЬДАХИНИ і т. д.
Золотить і малює ікони.
Усї роботи виконує добросовісно.
EUGENY VASYLENKO
337 W Center St., Shenandoah, Pa.

Оден з найбільших броварів в Америцї.
Варить пиво на краєвий способ. без всяких примішок.
Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.
Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.
Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.
E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.
Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.